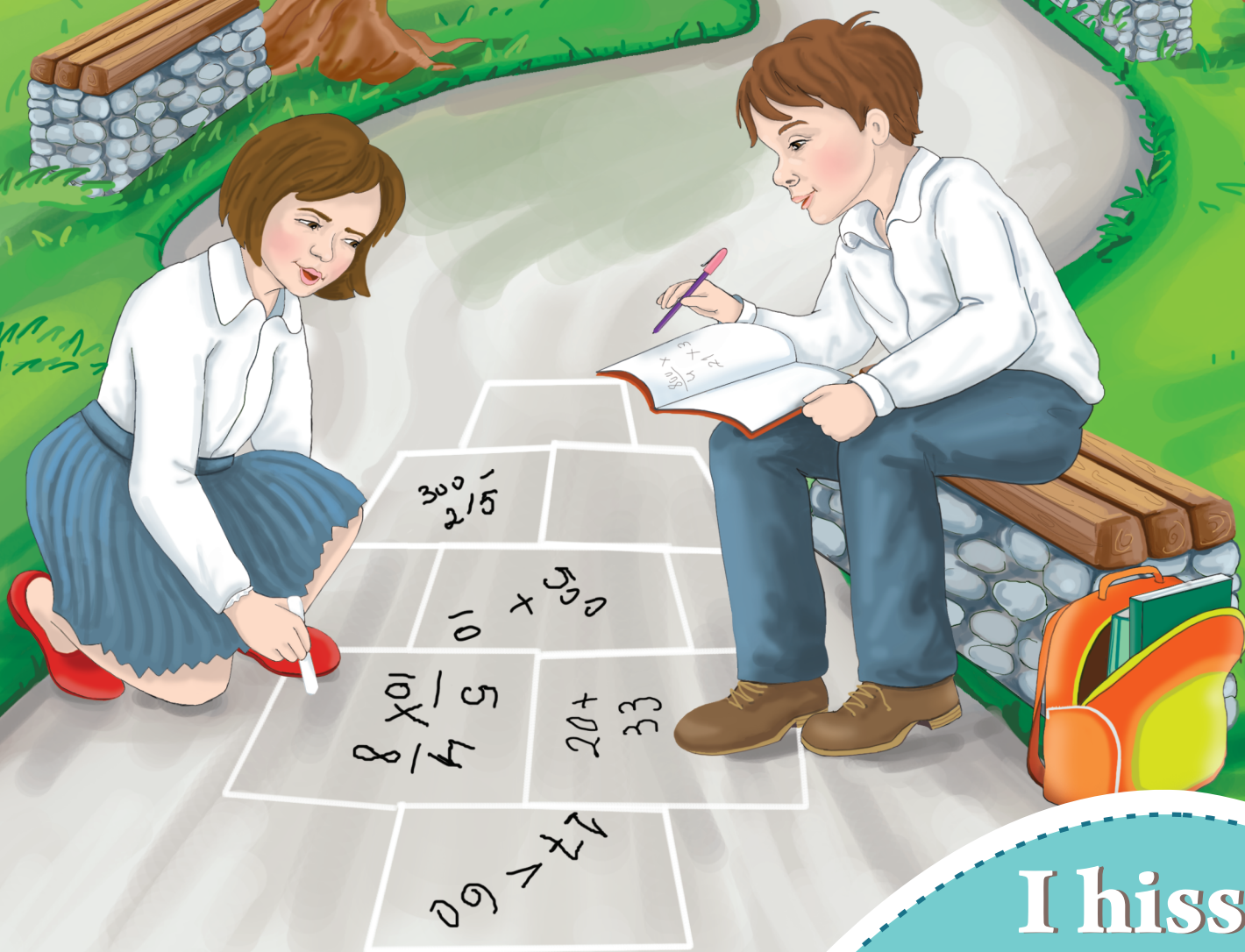

RİYAZİYYAT

DƏRSLİK

4

I hissə

HEYDƏR ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN XALQININ ÜMUMMİLLİ LİDERİ

Süleyman Kərimov, Könül Doxolova,
Yeganə Məmmədəliyeva, Həbib Kərimov,
Farizə Nəbiyeva, Aygün Qasımova

Xüsusi məktəblərin **4**-cü sinifləri üçün
sadələşdirilmiş proqram əsasında hazırlanmış

RIYAZİYYAT

fənni üzrə

DƏRSLİK

I hissə

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike
4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az
saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən
lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Törəmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
chashioglu@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

MÜNDƏRİCAT

1-ci bölmə

3-cü sinifdə keçilmiş mövzuların təkrarı

1. Düz bucaq, iti bucaq, kor bucaq6
2. Kvadrat, düzbucaqlı, romb, paraleloqram7
3. Konus, kürə, kub, kuboid, silindr, piramida8

2-ci bölmə

4. Mötərizəli ifadələr9
5. Mötərizəli ifadələrin oxunuşu10
6. 50 dairəsində toplama və çıxma11
7. İki mərhələli məsələlər12
8. Ədədi ifadələrin müqayisəsi17
9. Toplamanın çıxma ilə yoxlanılması27
10. Çıxmanın toplama ilə yoxlanılması28
11. Uzunluq ölçü vahidi – desimetr (dm)29

3-cü bölmə

12. Vurma30
13. 2-yə vurma31
14. 3-ə vurma32
15. Vuruqların yerinin dəyişdirilməsi34
16. Bölmə35
17. 2-yə bölmə36
18. Vurmanın bölmə ilə yoxlanılması37
19. 3-ə bölmə38
20. Tək və cüt ədədlər.....40

21. Bölünənin tapılması	43
22. Bölənin tapılması	46
23. 4 - ə vurma və 4 - ə bölmə	49
24. 5 - ə vurma və 5 - ə bölmə	59
25. Ümumiləşdirici təkrar	69

4-cü bölmə

26. 1 – 100 ədədləri. 50 - dən 100 - ə qədər ədədlər	73
27. 100-lük kvadrat	84
28. Ümumiləşdirici təkrar	85

İŞARƏLƏR (PİKTOQRAMLAR)

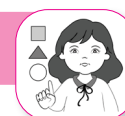
DANIŞIN, DEYİN

YAZIN

GÖSTƏRİN

1-ci bölmə

3-cü SİNİFDƏ KEÇİLMİŞ MÖVZULARIN TƏKRARI

1 DÜZ BUCAQ, İTİ BUCAQ, KOR BUCAQ

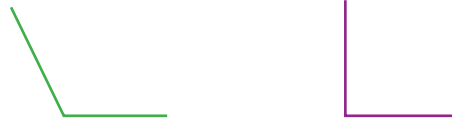
- 1 Əvvəl kvadratin, sonra isə düzbucaqlının bitişik tərəfləri arasındakı düz bucaqları göstərin və deyın.

- 2 İti bucağın düz bucaqdan kiçik bucaq və ya böyük bucaq olduğunu göstərin və deyın.

- 3 Kor bucağın düz bucaqdan böyük bucaq və ya kiçik bucaq olduğunu göstərin və deyın.

- 4 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$15 - 5$$

$$13 + 3$$

$$14 - 4 - 8$$

$$11 - 2$$

$$9 + 4$$

$$15 - 6 + 2$$

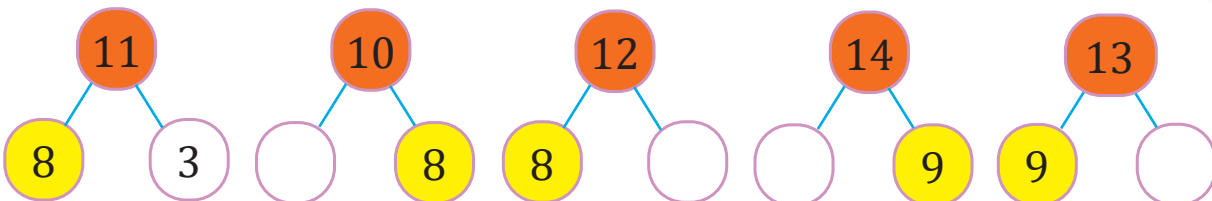
$$16 + 1$$

$$11 - 11$$

$$10 + 10 - 1$$

- 5 Sxemləri tamamlayın.

Nümunə:

2

KVADRAT, DÜZBUCAQLI, ROMB, PARALELOQRAM

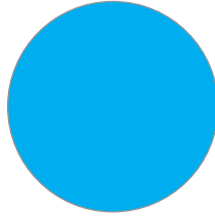
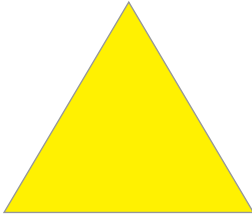
1

Şəkildəki dördbucaqlıları göstərin və adlarını deyın.

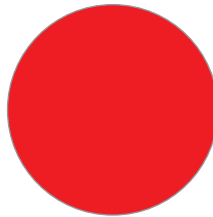
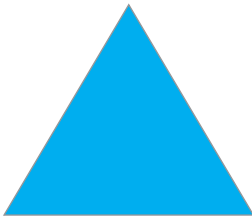
2

Fiqurlardan hansının 4 tərəfi, 4 bucağı olduğunu göstərin və deyın.

3

Sənubər şəkildə verilmiş fiqurlardan ikisini çəkdi. Onun çəkdiyi iki fiqurun birlikdə 7 bucağı var. Sənubər hansı fiqurları çəkdi?

4

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$14 - 6$$

$$11 + 6$$

$$15 + 5$$

$$18 + 2 - 10$$

$$9 + 6$$

$$14 - 7$$

$$20 - 1$$

$$13 - 3 - 3$$

$$15 - 7$$

$$13 + 2$$

$$19 + 1$$

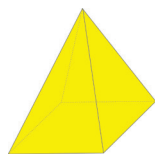
$$18 - 10 + 4$$

KONUS, KÜRƏ, KUB, KUBOİD, SİLİNDR, PİRAMİDA

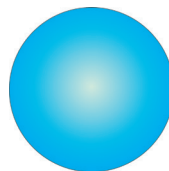
1

Sevdanın piramida və silindr fiquru var. O, 5 təpəsi olan fiquru qardaşına verdi. Sevda qardaşına hansı fiquru verdi?

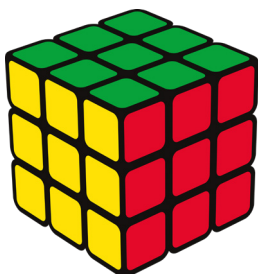
2

Eldarın konus və kürə fiquru var. O, təpəsi olmayan fiquru bacısına verdi. Eldar bacısına hansı fiquru verdi?

3

Şəkildəki əşyaları göstərin və hər birinin formasına görə hansı həndəsi fiqura bənzədiyini deyın.

4

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$19 - 10$

$8 + 8$

$9 - 9$

$16 - 3 - 3$

$12 - 3$

$7 + 4$

$16 + 0$

$14 - 4 - 6$

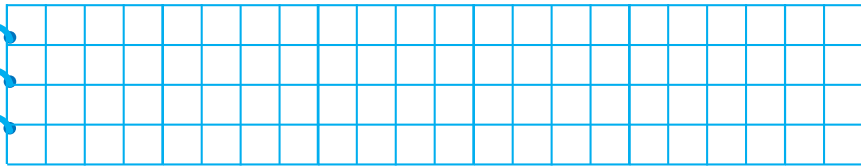
$14 - 6$

$9 + 5$

$0 + 14$

$9 + 2 + 4$

2-ci bölmə

MÖTƏRİZƏLİ İFADƏLƏR

Mötərizəli ifadələrdə mötərizə daxilindəki əməllər birinci yerinə yetirilir.

Məsələn: $15 - (3 + 2) = 15 - 5 = 10$

Toplama və çıxmadan ibarət ifadələrdə mötərizə yoxdursa, əməllər soldan sağa ardıcıl yerinə yetirilir.

Məsələn: $9 + 3 - 5 = 12 - 5 = 7$

1

Əməllərin hansı ardıcılıqla yerinə yetirildiyini müəyyən edin. İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$16 - (8 - 2)$$

$$14 - (2 + 5)$$

$$(16 - 8) - 4$$

$$11 + (9 - 5)$$

$$12 + (4 + 1)$$

$$(12 - 6) + 5$$

2

Nənə 11 qutab bişirdi. 2 qutabı Nargilə yedi. Neçə qutab qaldı?

3

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$20 - 4$$

$$17 - 2$$

$$(19 + 1) - 10$$

$$4 + (12 - 6)$$

$$30 + 20$$

$$13 + 5$$

$$16 - (10 + 6)$$

$$20 - (3 + 7)$$

4

Cədvəli tamamlayın.

Azalan	20	40	50	20	30	40
Çıxılan	1	10	30	10	20	30
Fərq	19					

MÖTƏRİZƏLİ İFADƏLƏRİN OXUNUŞU

$$9 - (5 + 3)$$

9 ədədi ilə 5 və 3 ədədlərinin
cəminin fərqi

$$(7 - 5) + 8$$

7 və 5 ədədlərinin fərqi ilə
8 ədədinin cəmi

1

Mötərizəli ifadələri sözlə ifadə edin.

$$(14 - 10) + 6$$

$$10 + (5 - 4)$$

$$7 + (9 - 4)$$

2

Nümunə əsasında misalları yazın və həll edin.

Nümunə: 9 ədədi ilə 4 və 5 ədədlərinin cəminin fərqi.

$$9 - (4 + 5) = 0$$

1) 12 ədədi ilə 4 və 2 ədədlərinin cəminin fərqi.

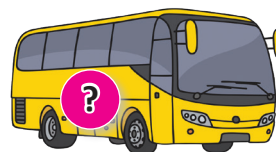
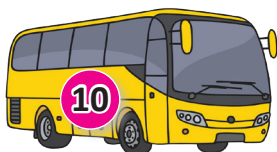
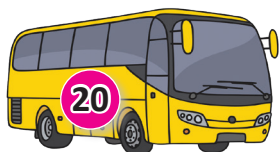
2) 10 və 8 ədədlərinin fərqi ilə 5 ədədinin cəmi.

3) 17 ədədi ilə 8 və 2 ədədlərinin cəminin fərqi.

3

50 nəfər səyahətçinin 20 nəfəri birinci avtobusa, 10 nəfəri ikinci avtobusa, qalanları isə üçüncü avtobusa mindi. Üçüncü avtobusa neçə səyahətçi mindi?

4

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$16 + (8 - 4)$$

$$11 - (8 - 7)$$

$$(8 + 8) - 6$$

$$12 - 10 + 5$$

$$7 - (11 - 4)$$

$$12 - (9 - 6)$$

5

Cədvəli tamamlayın.

Toplanan	7	20	30	10	15	23
Toplanan	7	10	20	30	4	0
Cəm	14					

50 DAİRƏSİNDƏ TOPLAMA VƏ ÇIXMA

1 İfadələri nümunə əsasında həll edin.

Nümunə: $25 + 3 = 20 + (5 + 3) = 20 + 8 = 28$

$20 + 6$

$24 + 2$

$42 + 2$

$34 + 3 + 0$

$32 + 4$

$47 + 1$

$34 + 4$

$28 - 5 - 3$

$43 + 3$

$35 + 4$

$27 + 2$

$46 + 1 + 1$

2 Bir kisədə 21 kq kartof, o biri kisədə isə bundan 7 kq çox kartof var. O biri kisədə neçə kiloqram kartof var?

3 İfadələri tamamlayın.

$32 + \dots = 35$

$48 = 46 + \dots$

$23 + \dots = 26$

$24 + \dots = 27$

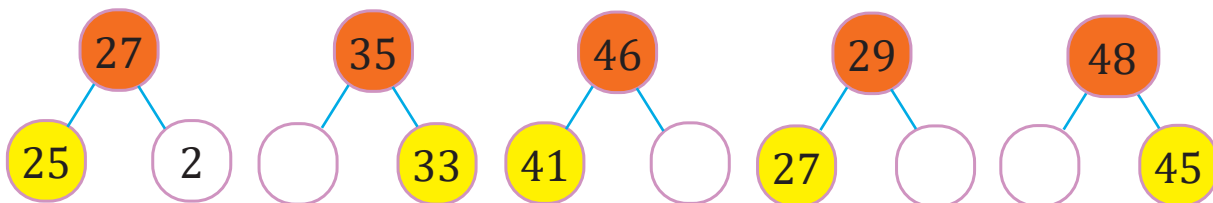
$30 = 20 + \dots$

$34 + \dots = 38$

4 Sxemləri tamamlayın.

Nümunə:

7

İKİ MƏRHƏLƏLİ MƏSƏLƏLƏR

Dəstədə 12 qızılgül vardı. Birinci güldana 5 ədəd, ikinci güldana isə 3 ədəd qızılgül qoydular. Dəstədə neçə qızılgül qaldı?

Həlli:

Mərhələ 1. $12 - 5 = 7$

Mərhələ 2. $7 - 3 = 4$

Cavab: Dəstədə 4 qızılgül qaldı.

Yoxlamaq: $4 + 3 + 5 = 12$

1

Şokolad qutusunda 20 şokolad var idi. Şokoladlardan 8 – ni birinci boşqaba, 7 – ni isə ikinci boşqaba qoydular. Qutuda neçə şokolad qaldı?

2

Avtobusda 16 sənişin vardı. Birinci dayanacaqda 4 sənişin, ikinci dayanacaqda isə 3 sənişin düşdü. Avtobusda neçə sənişin qaldı?

3

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$18 - (6 + 4)$$

$$(12 - 3) - 5$$

$$6 + 5 - 2$$

$$17 - (9 - 3)$$

$$(12 + 3) - 5$$

$$19 - 4 + 3$$

4

İfadələri nümunə əsasında həll edin.

Nümunə: $30 + 15 = (30 + 10) + 5 = 40 + 5 = 45$

$$20 + 12$$

$$30 + 20$$

$$10 + 10$$

$$36 + 10$$

$$10 + 20$$

$$10 + 31$$

$$20 + 16$$

$$19 + 30$$

$$30 + 18$$

$$20 + 25$$

$$12 + 30$$

$$10 + 40$$

5

Cədvəl əsasında misalları həll edin.

Onluqlar	Təklidlər

Onluqlar	Təklidlər

$$\begin{array}{r} 25 \\ + 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 25 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 12 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 30 \\ \hline \end{array}$$

6

Mahirin 20 qırmızı, 14 göy şarı var. Mahirin cəmi neçə şarı var?

7

Misalları həll edin.

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 13 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ + 34 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 30 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 22 \\ + 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35 \\ + 12 \\ \hline \end{array}$$

8

İfadələri nümunə əsasında həll edin.

Nümunə: $47 - 30 = (40 - 30) + 7 = 10 + 7 = 17$

$$47 - 3 = 40 + (7 - 3) = 40 + 4 = 44$$

$18 - 2$

$36 - 10$

$26 - 20$

$39 - 20$

$24 - 4$

$48 - 20$

$32 - 30$

$47 - 30$

$45 - 3$

$37 - 5$

$46 - 3$

$23 - 2$

9

Misalları həll edin.

$$\begin{array}{r} 32 \\ - 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ - 14 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ - 13 \\ \hline \end{array}$$

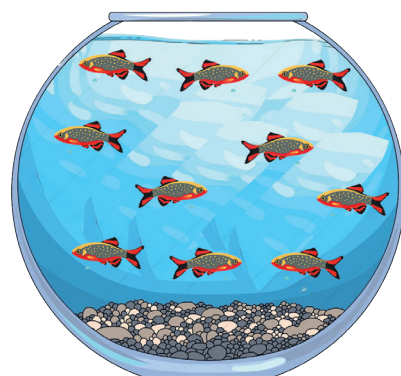
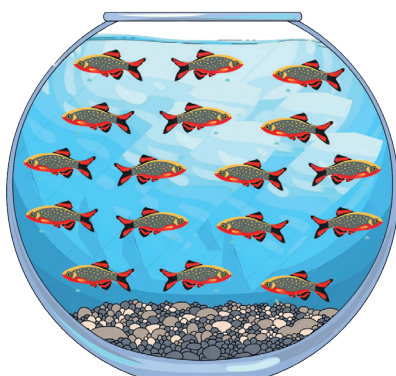
$$\begin{array}{r} 37 \\ - 20 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 46 \\ - 15 \\ \hline \end{array}$$

10

Bir akvariumda 17 balıq, o birində isə bundan 7 ədəd az balıq var. İki akvariumda birlikdə neçə balıq var?

11

Boş xanalara uyğun gələn ədədləri tapın və ifadələri tamamlayın.

$18 = 10 + \square$

$29 + \square = 30$

$50 = 49 + \square$

$27 = \square + 20$

$2 + \square = 12$

$34 = \square + 4$

12 İfadələri nümunə əsasında həll edin.

Nümunə: $26 + 4 = 20 + (6 + 4) = 20 + 10 = 30$

$$30 - 4 = 20 + (10 - 4) = 20 + 6 = 26$$

$$25 + 5$$

$$43 + 7$$

$$40 - 7$$

$$30 - 5$$

13 Rəngsaz 23 kq ağ rənglə 7 kq qırmızı rəngi qarışdırdı. Alınmış rəngin 20 kiloqramından istifadə etdi. Alınmış rəngdən neçə kiloqram qaldı?

14 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$38 + 2$$

$$50 - 8$$

$$24 + 6$$

$$20 - 4$$

$$36 + 4$$

$$20 - 3$$

$$40 - 1$$

$$2 + 28$$

$$31 + 9$$

$$30 - 6$$

$$3 + 47$$

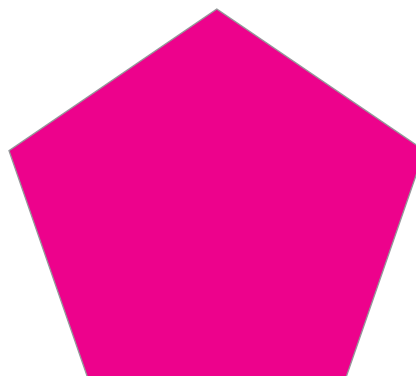
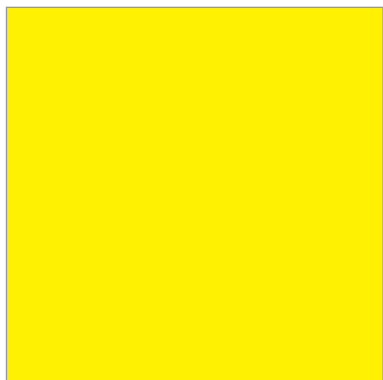
$$50 - 2$$

15 İki kino zalında 50 nəfər tamaşaçı əyləşib. Tamaşaçılardan 40 nəfəri birinci zalda, qalanları isə ikinci zalda əyləşib. İkinci zalda neçə tamaşaçı əyləşib?

16 Şəkildəki həndəsi fiqurların birlikdə neçə təpəsi var?

17 Misalları nümunə əsasında həll edin.

Nümunə: $40 - 16 = (40 - 10) - 6 = 30 - 6 = 24$

$40 - 24$

$30 - 16$

$50 - 23$

$40 - 15$

18 Bidonda və qazanda birlikdə 30 l süd var. Bu südün 18 litri bidondadır. Qazanda neçə litr süd var?

30 l

19 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$30 - 20$

$50 - 12$

$40 - 30$

$40 - (20 - 10)$

$40 - 15$

$50 - 30$

$40 - 3$

$(40 - 20) - 10$

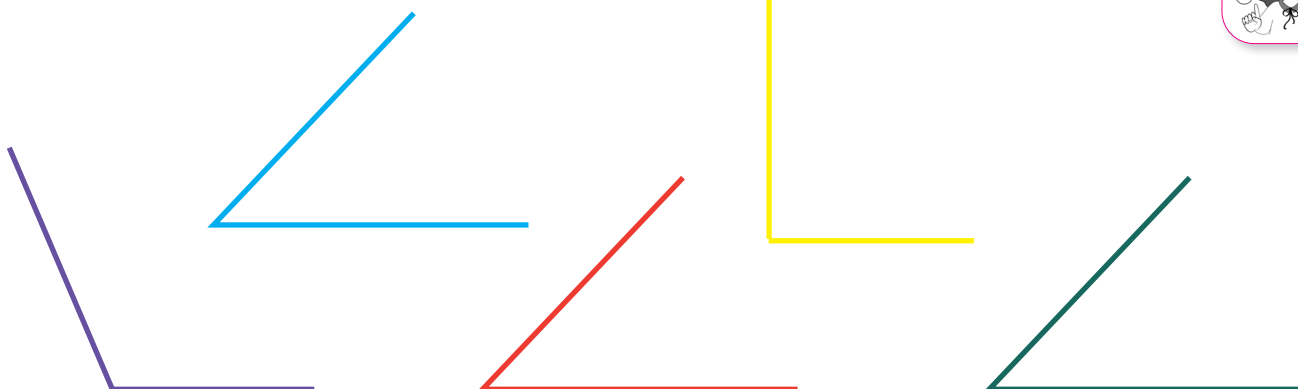
$50 - 23$

$40 - 17$

$50 - 1$

$40 - (20 + 10)$

20 Şəkildə neçə iti bucaq var?

1

Ədədi ifadələrin qiymətini tapın. Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$15 * 14 - 1$

$9 + 9 * 18$

$30 - 10 * 16$

$30 * 27 - 7$

$7 * 4 + 3$

$6 + 5 * 10$

$12 - 4 * 11$

$9 * 16 - 8$

2

Bir yeşikdə 20 kq xiyar, o biri yeşikdə isə bundan 5 kq az pomidor var. İki yeşikdə neçə kiloqram tərəvəz var?

?

3

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$20 + 20$

$13 + 30$

$40 - 21$

$8 + (5 + 3)$

$30 - 15$

$26 + 10$

$50 - 32$

$(12 - 6) - 4$

$12 - 8$

$50 - 4$

$14 - 7$

$14 - (9 + 5)$

4

Nümunə əsasında ifadələri yazın və qiymətini tapın.

Nümunə: 10 və 6 ədədlərinin cəmindən 5-i çıx.

$$(10 + 6) - 5 = 16 - 5 = 11$$

1) 20 və 30 ədədlərinin cəmindən 10-u çıx.

2) 10 ədədindən 9 və 4 ədədlərinin fərqini çıx.

3) 24 və 20 ədədlərinin fərqinə 2-ni əlavə et.

5

3 l – 1 l ifadəsi nəyi göstərir?

6 İfadələri nümunə əsasında həll edin.

Nümunə: $28 + 4 = (28 + 2) + 2 = 30 + 2 = 32$

$$29 + 4$$

$$36 + 5$$

$$17 + 9$$

$$34 + 8$$

7 Ananın 38 yaşı var. Leyla anasından 30 yaş kiçikdir. Leylanın neçə yaşı var?

8 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$40 - 40$$

$$30 + 8$$

$$28 + 1 + 1$$

$$40 - 10 - 4$$

$$50 - 13$$

$$26 + 4$$

$$35 + 2 + 3$$

$$30 - (25 + 5)$$

$$12 + 20$$

$$43 - 3$$

$$44 + 5 + 1$$

$$40 - (25 - 5)$$

9 Mağazaya 27 kq kartof və 5 kq soğan gətirdilər. Günortaya qədər 12 kq tərəvəz satıldı. Mağazada neçə kiloqram tərəvəz qaldı?

10 Saatların günün hansı vaxtlarını göstərdiyini deyın.

11 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$24 - 4 - 3$

$32 - 2 - 6$

$41 - 1 - 4$

$45 - 5 - 2$

$24 - 7$

$32 - 8$

$41 - 5$

$45 - 7$

12 Həyətdə 21 ev quşu var. Bu quşlardan 5 - i qaz, qalanları isə toyuqdur. Həyətdə neçə toyuq var?

13 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$21 - 4$

$36 - 30$

$4 + 17$

$17 + 0 + 4$

$32 - 3$

$24 - 6$

$19 + 3$

$29 - 0 - 20$

$43 - 5$

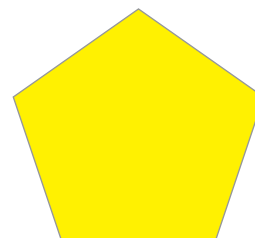
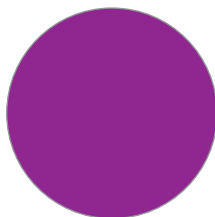
$41 - 2$

$6 + 25$

$45 - (8 - 3)$

14 Şəkildəki həndəsi fiqurların adlarını deyın və göstərin.

15 Fikirləş, tap.

Nazilənin fikrində tutduğu ədəddən 2-ni çıxdıqda 19 alınır. Nazilə fikrində hansı ədədi tutmuşdur?

16 Misalları həll edin.

Nümunə:
$$\begin{array}{r} 19 \\ + 4 \\ \hline 23 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 27 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 39 \\ + 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 18 \\ + 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ + 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ + 9 \\ \hline \end{array}$$

17 Şagirdlər Şuşa şəhərinə getmək üçün iki avtobusa mindilər. Birinci avtobusa 20 şagird, ikinci avtobusa 18 şagird mindi. İki avtobusa cəmi neçə şagird mindi?

18 Fərid " Qızıl payız " şənliyi üçün 20 qırmızı şar aldı. O, sonra 8 göy və 6 yaşıl şar da aldı. Fərid " Qızıl payız " şənliyi üçün cəmi neçə şar aldı?

19 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$8 + 7$$

$$49 + 1 - 10$$

$$7 - 0 + 7$$

$$16 + 5 + 3$$

$$6 - 0$$

$$27 + (27 - 7)$$

$$37 + 3 + 6$$

$$28 + 4 + 1$$

$$27 + 3$$

$$36 + (12 - 8)$$

$$50 - 16 + 1$$

$$39 + 6 + 2$$

20 Ulduz işarəsinin yerinə " + , - " işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$50 - 30 * 1 = 21$$

$$30 - 20 * 5 = 15$$

$$30 + 10 * 10 = 50$$

$$20 + 7 * 3 = 30$$

21 Nümunə əsasında misalları həll edin.

Nümunə:

$$\begin{array}{r} 32 \\ - 5 \\ \hline 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 23 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 44 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 42 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

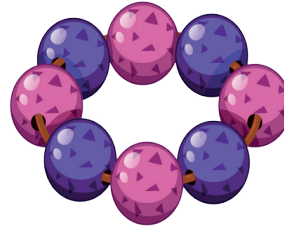
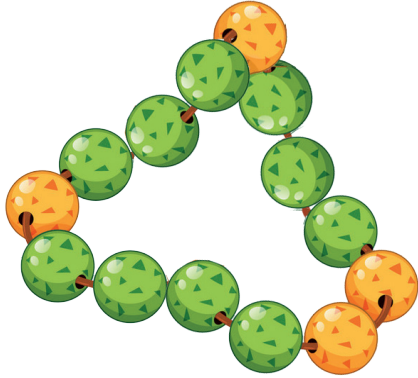
$$\begin{array}{r} 24 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

22 35 şagirddən 7 – si rəsm dərnəyinə, qalanları isə rəqs dərnəyinə gedir. Neçə şagird rəqs dərnəyinə gedir?

23 Bir qolbaqda 14 muncuq, o biri qolbaqda isə 8 muncuq var. İki qolbaqda birlikdə neçə muncuq var?

24 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$30 - 4$$

$$29 + 3$$

$$42 - 3$$

$$28 - 8 + 30$$

$$6 - 6$$

$$48 + 2$$

$$36 + 6$$

$$37 - (12 - 5)$$

$$23 - 23$$

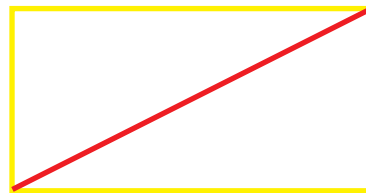
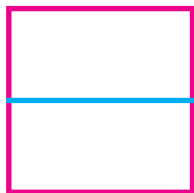
$$37 + 4$$

$$43 - 20$$

$$41 + (15 - 6)$$

25 Şəkildə 2 üçbucağa bölünən həndəsi fiquru göstərin və deyın.

26 Nümunə əsasında misalları həll edin.

Nümunə:

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 15 \\ \hline 38 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 22 \\ + 16 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 31 \\ + 17 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 43 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 15 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ + 21 \\ \hline \end{array}$$

27 Vidadi kartondan 15 həndəsi fiqur kəsdi. Bu fiqurlardan 6 – sı üçbucaq, qalanları isə düzbucaqlı şəklində fiqurlardır. Vidadi neçə düzbucaqlı şəklində fiqur kəsdi?

28 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$26 + 12$$

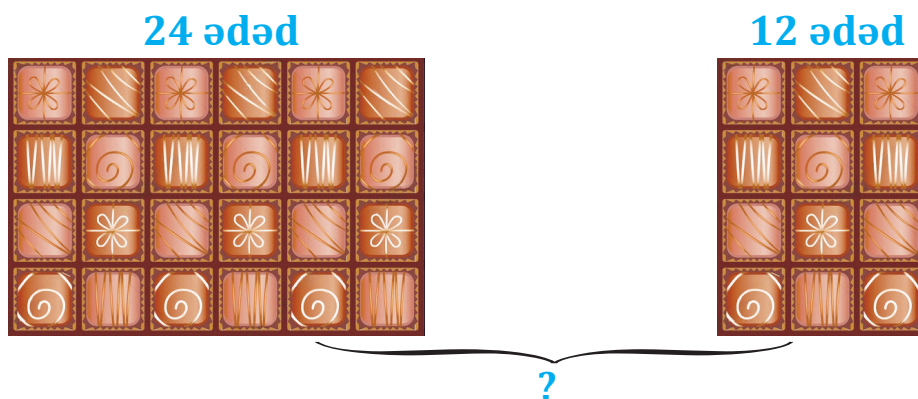
$$34 + 15$$

$$27 + 21$$

$$23 + 14$$

29 Bir qutuda 24 ədəd, o biri qutuda isə 12 ədəd şokolad var. İki qutuda neçə ədəd şokolad var?

30 Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$36 \text{ sm} * 37 \text{ sm}$$

$$21 \text{ l} * 21 \text{ l}$$

$$46 \text{ kq} * 45 \text{ kq}$$

$$43 \text{ sm} * 38 \text{ sm}$$

$$35 \text{ l} * 38 \text{ l}$$

$$29 \text{ kq} * 29 \text{ kq}$$

31 Nümunə əsasında misalları həll edin.

Nümunə:
$$\begin{array}{r} 27 \\ + 3 \\ \hline 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 43 \\ + 7 \\ \hline \end{array}$$

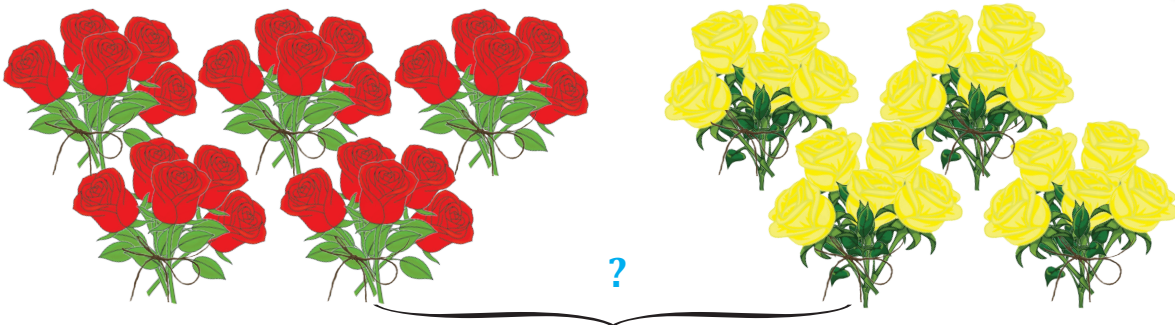
$$\begin{array}{r} 34 \\ + 6 \\ \hline \end{array}$$

32 Həyətdə 22 oğlan topla oynayır, 8 qız isə iplə tullanır. Həyətdə cəmi neçə uşaq var?

33 Ülkər bağçadan 25 ədəd qırmızı qızılgül və bundan 5 ədəd az sarı qızılgül dərdi. Ülkər bağçadan cəmi neçə qızılgül dərdi?

34 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$5 + 25$

$34 + 6 + 10$

$47 - (11 - 4)$

$40 + (50 - 40)$

$2 + 48$

$43 - 3 - 30$

$45 - (14 - 9)$

$26 - (15 - 9)$

$1 + 39$

$23 + 7 - 10$

$26 - (30 - 10)$

$(24 + 6) - 30$

35 İfadələrin qiymətini hesablayın. Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$33 + 7 * 40$

$20 * 26 + 4$

$28 + 2 * 20$

$45 - 3 * 41$

$50 * 45 + 5$

$36 + 4 * 50$

36 Nümunə əsasında misalları həll edin.

Nümunə:
$$\begin{array}{r} 28 \\ + 15 \\ \hline 43 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 27 \\ + 14 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19 \\ + 16 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 \\ + 18 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ + 17 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ + 29 \\ \hline \end{array}$$

37 Asif 8 l, Aybəniz isə 7 l su götürdükdən sonra səhəngdə 10 l su qaldı. Əvvəlcə səhəngdə neçə litr su vardı?

38 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$21 - 0$$

$$36 + 12$$

$$30 - 30$$

$$48 - (6 - 1)$$

$$14 + 8$$

$$28 - 28$$

$$16 + 27$$

$$(48 - 6) + 1$$

$$39 - 4$$

$$50 - 17$$

$$25 + 18$$

$$48 - 6 - 2$$

39 Eyni toplananların cəmini tapın.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$4 + 4 + 4 + 4$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3$$

$$5 + 5 + 5 + 5$$

40 Fikirləş, tap.

1) 28 ədədini neçə vahid artırmaq lazımdır ki, 30 alınsın?

2) 34 ədədini neçə vahid azaltmaq lazımdır ki, 30 alınsın?

3) 49 ədədini neçə vahid artırmaq lazımdır ki, 50 alınsın?

41 Nümunə əsasında misalları həll edin.

Nümunə:

$$\begin{array}{r} 40 \\ - 3 \\ \hline 37 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 40 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

42 Mağazada 40 kq qənd vardı. 5 kq qənd satıldı. Mağazada neçə kiloqram qənd qaldı?

43 Mağazada birinci torbada 20 kq, ikinci torbada 10 kq, üçüncü torbada 15 kq şəkər tozu var. Mağazada üç torbada neçə kiloqram şəkər tozu var?

44 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$30 - 9$$

$$12 + 12$$

$$17 + 14$$

$$15 + (14 + 6)$$

$$50 - 3$$

$$24 + 24$$

$$40 - 12$$

$$40 - (17 - 8)$$

$$20 - 4$$

$$30 + 16$$

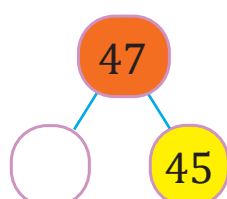
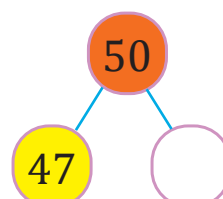
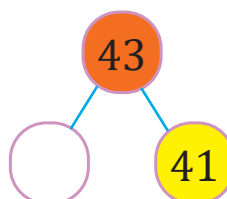
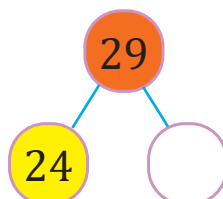
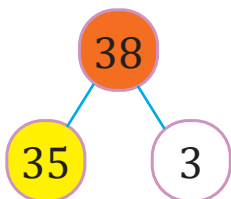
$$50 - 15$$

$$40 - (17 + 8)$$

45 Sxəmləri tamamlayın.

Nümunə:

46 Nümunə əsasında misalları həll edin.

Nümunə:

$$\begin{array}{r} 45 \\ - 17 \\ \hline 28 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 31 \\ - 14 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 43 \\ - 25 \\ \hline \end{array}$$

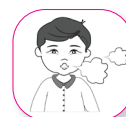
$$\begin{array}{r} 33 \\ - 19 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 45 \\ - 17 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

47 Qutuda 50 düymə var idi. Köynəklərə 20, jiletlərə 6 düymə işləndi. Qutuda neçə düymə qaldı?

48 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$25 + 13$$

$$50 - 12$$

$$24 - 5$$

$$50 - 4 - 6$$

$$46 + 4$$

$$38 + 2$$

$$38 - 7$$

$$20 + 2 + 8$$

$$34 + 11$$

$$40 - 3$$

$$41 - 4$$

$$49 - (50 - 20)$$

49 Ulduz işarəsinin yerinə “+”, “-” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$40 - 30 * 5 = 5$$

$$29 + 1 * 30 = 0$$

$$9 + 3 * 2 = 10$$

$$16 - 6 * 5 = 15$$

50 Fikirləş, tap.

- 1) Nemət fikrində tutduğu ədədin üzərinə 9 əlavə etdi və cəmdə 29 ədədini aldı. Nemət fikrində hansı ədədi tutmuşdur?
- 2) Nazlı fikrində tutduğu ədəddən 3 çıxdı və fərqdə 8 ədədini aldı. Nazlı fikrində hansı ədədi tutmuşdur?

TOPLAMANIN ÇIXMA İLƏ YOXLANILMASI

Toplamı çıxma ilə yoxlamaq olar.

Məsələn: $32 + 3 = 35$ **Yoxlama:** $35 - 3 = 32$

Cəmdən toplananların birini çıxdıqda o biri toplanan alınırsa, onda toplama düzgün yerinə yetirilmişdir.

1

Misalları həll edin və cavabın doğruluğunu çıxma ilə yoxlayın.

$$24 + 2$$

$$39 + 1$$

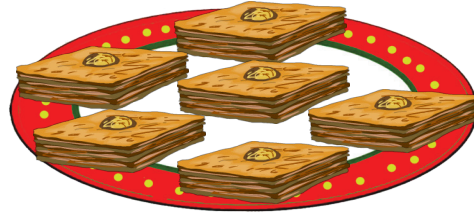
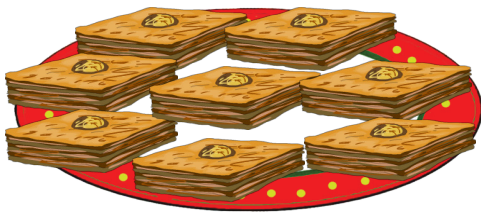
$$41 + 5$$

$$34 + 3$$

2

- 1) Bir boşqabda 8 paxlava, o birində isə 6 paxlava var. İki boşqabda birlikdə neçə paxlava var?
- 2) 14 paxlavanın 8-i birinci boşqabdadır. Qalanları ikinci boşqabdadır. İkinci boşqabda neçə paxlava var?

3

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$26 + 4$$

$$34 - 6$$

$$30 + 12$$

$$40 - 30 - 8$$

$$30 - 4$$

$$32 + 8$$

$$49 - 20$$

$$30 + 20 - 1$$

$$29 + 1$$

$$45 - 7$$

$$34 + 10$$

$$50 - 13 + 7$$

4

Ulduz işarəsinin yerinə “+”, “-” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$8 * 5 = 13$$

$$27 * 4 = 31$$

$$15 * 4 = 19$$

$$13 * 5 = 8$$

$$31 * 4 = 27$$

$$19 * 4 = 15$$

$$12 - 3 = 9 \quad \text{Yoxlama: } 9 + 3 = 12$$

Çıxmanı toplama ilə yoxlamaq olar.

Fərğin üzərinə çıxılanı əlavə etdikdə azalan alınır, çıxma düzgün yerinə yetirilmişdir.

$$\text{Məsələn: } 45 - 3 = 42 \quad \text{Yoxlama: } 42 + 3 = 45$$

1) Çıxmanın doğruluğunu toplama ilə yoxlayın.

$$16 - 9$$

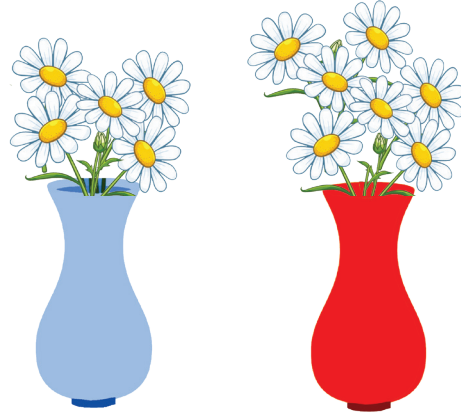
$$23 - 7$$

$$32 - 6$$

$$45 - 8$$

- 2) 1) Birinci güldanda 5, ikinci güldanda 7 çobanyastığı çiçəyi var. İki güldanda birlikdə neçə çobanyastığı çiçəyi var?
- 2) 12 çobanyastığı çiçəyinin 7 - si ikinci güldandadır. Qalanları birinci güldandadır. Birinci güldanda neçə çobanyastığı çiçəyi var?

3) İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$23 - 5$$

$$31 - 3$$

$$43 - 7$$

$$25 + 10 - 4$$

$$18 + 4$$

$$39 + 6$$

$$37 + 7$$

$$36 - 20 + 4$$

4) Ulduz işarəsinin yerinə “+”, “-” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$12 * 4 = 8$$

$$30 * 6 = 24$$

$$37 * 7 = 30$$

$$8 * 4 = 12$$

$$24 * 6 = 30$$

$$30 * 7 = 37$$

UZUNLUQ ÖLÇÜ VAHİDİ – DESİMETR (dm)

1 desimetr 10 santimetrdır. **1 dm = 10 sm**

1 Uyğun vahidlərlə ifadə edin.

Nümunə: 2 dm = 20 sm

2 dm 3 sm = 23 sm

3 dm = ... sm

4 dm = ... sm

1 dm 9 sm = ... sm

3 dm 6 sm = ... sm

2 dm 4 sm = ... sm

4 dm 7 sm = ... sm

2 Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

12 dm * 10 sm

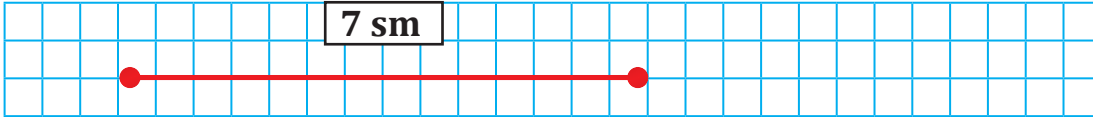
1 dm 4 sm * 14 sm

1 dm * 7 sm

3 dm 2 sm * 30 sm

3 Parçanın uzunluğu 7 sm – dir. Bu parçanın uzunluğunu 1 desimetərə tamamlayın.

4 İfadələrin qiymətini hesablayın.

19 + 20

15 + 6

40 – 15

45 – 5 + 10

30 – 7

32 – 6

20 + 21

32 – 30 – 2

34 – 3

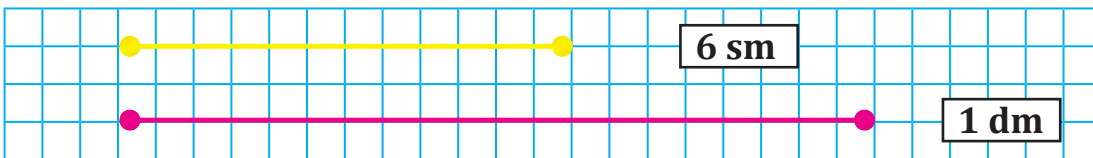
41 + 6

50 – 10

16 – 7 – 6

5 Əvvəl 6 sm uzunluqda, sonra isə 1 dm uzunluqda parça çəkin. Hansı parça uzundur? Hansı parça qısadır?

3-cü bölmə

12

VURMA

5 budağın hər birində 2 qızılgül var.
5 budaqda cəmi neçə qızılgül var?

Qızılgüllərin ümumi sayını təkrar toplama, yaxud vurma ilə tapmaq olar.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10$$

$$5 \cdot 2 = 10$$

$5 \cdot 2 = 10$ bərabərliyi belə oxunur: 5 - i 2 - yə vurduqda 10 alınır.
Vurma əməlinə iştirak edən ədədlər belə adlanır: Vuruq, vuruq, hasil.
 $5 \cdot 2 = 10$ ifadəsində 5 ədədi vuruq, 2 ədədi vuruq, 10 ədədi isə hasildir.

1

Şəkil əsasında misalları tamamlayın.

$$3 + 3 + 3$$

$$3 \cdot 3$$

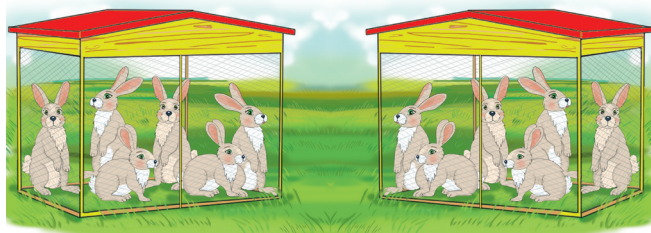
$$5 + 5 + 5$$

$$3 \cdot 5$$

2

Bir qəfəsdə 6 dovşan,
o biri qəfəsdə də o qədər
dovşan var. 7 dovşanı
apardılar. Qəfəslərdə neçə
dovşan qaldı?

3

Nümunə əsasında misalları həll edin.

Nümunə: $2 + 2 + 2 = 6$

$$3 \cdot 2 = 6$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$5 \cdot 2$$

$$3 + 3 + 3 + 3$$

$$4 \cdot 3$$

4

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$23 + 2 + 10$$

$$47 - 40 + 3$$

$$38 - (14 - 6)$$

$$36 - 6 - 10$$

$$30 + 20 - 3$$

$$(38 - 14) + 6$$

2 - yə VURMA

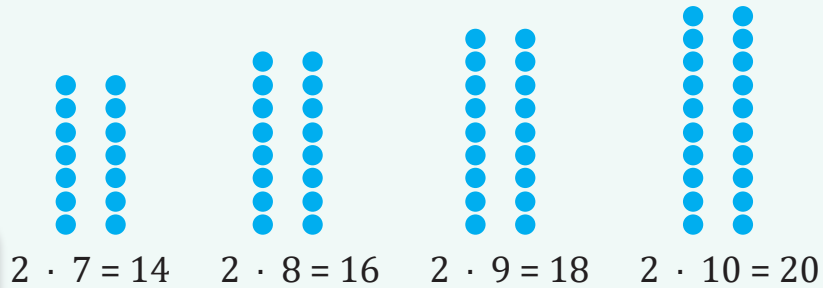
2 - ni ədədə vurmaq 2 - ni həmin ədəd dəfə təkrar toplamaq deməkdir.

Məsələn: $2 \cdot 3 = 2 + 2 + 2 = 6$

Yadda saxlayın:

$2 \cdot 1 = 2$ $2 \cdot 6 = 12$
 $2 \cdot 2 = 4$ $2 \cdot 7 = 14$
 $2 \cdot 3 = 6$ $2 \cdot 8 = 16$
 $2 \cdot 4 = 8$ $2 \cdot 9 = 18$
 $2 \cdot 5 = 10$ $2 \cdot 10 = 20$

- 1 Bir dovşanın 2 qulağı var. 4 dovşanın neçə qulağı var? 5 dovşanın neçə qulağı var?

- 2 Vurmaya aid misalları həll edin.

$2 \cdot 3$ $2 \cdot 6$ $2 \cdot 8$ $2 \cdot 9$ $2 \cdot 10$

- 3 “Ana vətən, sən mənimsən” şənliyində uşaqların hər birinə 2 şar verdilər. 3 uşağa neçə şar verdilər? 4 uşağa neçə şar verdilər?

- 4 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$2 \cdot 5 - 10$ $2 \cdot 4 + 20$ $2 \cdot 9 - 8$ $2 \cdot 6 + 8$
 $2 \cdot 8 - 6$ $2 \cdot 10 + 30$ $2 \cdot 3 - 6$ $2 \cdot 7 + 10$

- 5 4 sahənin hər birində 2 kombayn taxıl yığdı. 4 sahədə neçə kombayn işləyirdi?

3 - ü ədədə vurmaq 3 - ü həmin ədəd dəfə təkrar toplamaq deməkdir.

Məsələn: $3 \cdot 4 = 3 + 3 + 3 + 3 = 12$

$$3 \cdot 1 = 3$$

$$3 \cdot 2 = 6$$

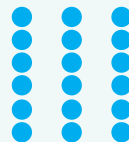
$$3 \cdot 3 = 9$$

$$3 \cdot 4 = 12$$

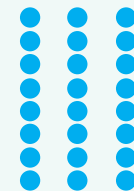
$$3 \cdot 5 = 15$$

$$3 \cdot 6 = 18$$

$$3 \cdot 7 = 21$$

$$3 \cdot 8 = 24$$

$$3 \cdot 9 = 27$$

$$3 \cdot 10 = 30$$

Yadda saxlayın:

$$3 \cdot 1 = 3$$

$$3 \cdot 6 = 18$$

$$3 \cdot 2 = 6$$

$$3 \cdot 7 = 21$$

$$3 \cdot 3 = 9$$

$$3 \cdot 8 = 24$$

$$3 \cdot 4 = 12$$

$$3 \cdot 9 = 27$$

$$3 \cdot 5 = 15$$

$$3 \cdot 10 = 30$$

1

Vurma əməlinə aid misalları həll edin.

$$3 \cdot 1$$

$$3 \cdot 4$$

$$3 \cdot 2$$

$$3 \cdot 5$$

2

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$2 \cdot 4$$

$$3 \cdot 6$$

$$2 \cdot 10$$

$$3 \cdot 8$$

$$3 \cdot 3$$

$$2 \cdot 7$$

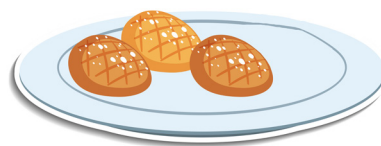
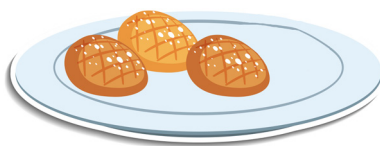
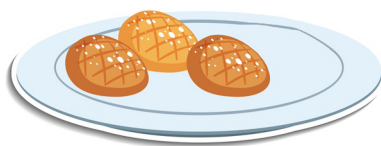
$$3 \cdot 6$$

$$2 \cdot 9$$

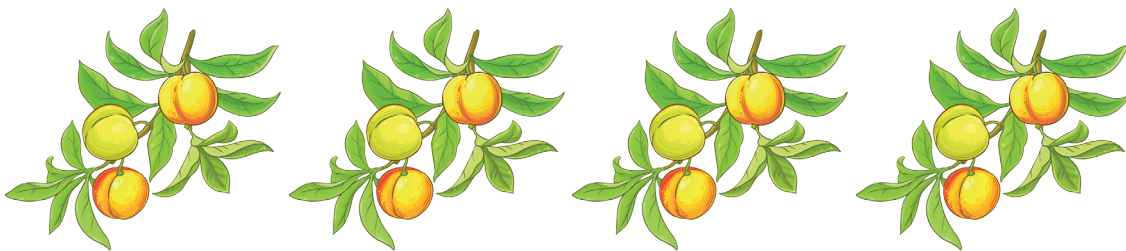

3

3 boşqabın hər birində 3 kökə var. 3 boşqabda neçə kökə var?

4 4 budağın hər birində 3 şaftalı var. 4 budaqda neçə şaftalı var?

5 Arif hər birinin qiyməti 3 qəpik olan 6 pozan aldı. Arif 6 pozan üçün neçə qəpik pul ödəməlidir?

6 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$3 \cdot 6 + 2$	$3 \cdot 8 - 4$	$40 - 4$	$24 + 6 + 7$
$3 \cdot 7 - 15$	$3 \cdot 4 + 10$	$50 - 29$	$7 + 7 + 7$
$3 \cdot 5 - 15$	$2 \cdot 7 - 10$	$10 + 32$	$34 + 4 + 4$

7 Boş xanalara elə ədədlər yazın ki, bərabərliklər doğru olsun.

$2 \cdot \dots = 4$	$3 \cdot \dots = 15$	$2 \cdot 8 + \dots = 20$
$2 \cdot \dots = 16$	$3 \cdot \dots = 21$	$3 \cdot 7 - \dots = 20$

8 Cədvəli tamamlayın.

Vuruq	2	2	2	3	3	3
Vuruq	3	5	8	4	6	8
Hasil	6					

15

VURUQLARIN YERİNİN DƏYİŞDİRİLMƏSİ

Sətir və sütunlar üzrə düzülmüş əşyaların ümumi sayını təkrar toplama, yaxud vurma ilə tapdıqda nəticənin dəyişmədiyini görürük.

Məsələn:

1. Hər birində 4 ulduz olan 2 sətirdən ibarət ulduzların sayını tapaq: $2 \cdot 4 = 8$

2. Hər birində 2 ulduz olan 4 sütundan ibarət ulduzların sayını tapaq: $4 \cdot 2 = 8$

Nəticə: $2 \cdot 4 = 4 \cdot 2$

Vuruqların yerini dəyişdikdə hasil dəyişmir.

1. İfadələrin qiymətini hesablayın.

$2 \cdot 3$

$2 \cdot 7$

$3 \cdot 6$

$3 \cdot 4$

$3 \cdot 2$

$7 \cdot 2$

$6 \cdot 3$

$4 \cdot 3$

2. Uşaqlar 2 cərgənin hər birində 7 fındıq kolu əkdilər. Uşaqlar 2 cərgədə neçə fındıq kolu əkdilər?

3. Mağazada bir hədiyyə qutusunun qiyməti 14 manatdır. Adilə bir hədiyyə qutusu aldı və satıcıya 20 manat verdi. Satıcı Adiləyə nə qədər pul qaytarmalıdır?

4. İfadələrin qiymətini hesablayın.

$2 \cdot 2$

$2 \cdot 8$

$9 + 6 + 5$

$45 + 5 - 40$

$2 \cdot 5$

$3 \cdot 6$

$14 + 3 - 7$

$3 + 37 + 0$

$3 \cdot 4$

$3 \cdot 7$

$40 - 8 + 4$

$38 - 8 - 20$

5. Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$2 + 8 * 8 + 2$

$3 \cdot 7 * 14$

$20 * 3 \cdot 6$

$2 \cdot 4 * 4 \cdot 2$

$2 \cdot 6 * 12$

$12 * 2 \cdot 7$

16 BÖLMƏ

Sətirlərin, yaxud hər sətirdəki əşyaların sayını təkrar çıxma və ya bölmə əməli ilə tapmaq olar.

$$6 - 2 - 2 - 2$$

$$6 : 2 = 3$$

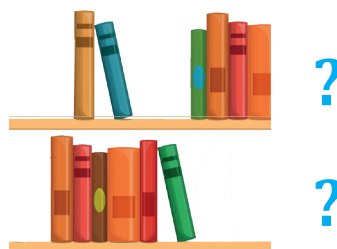
Burada 6 - əşyaların ümumi sayı, 3 - sətirlərin sayı, 2 isə hər sətirdəki əşyaların sayıdır.

$6 : 2 = 3$ bərabərliyi belə oxunur: 6 - nı 2 - yə bölsək, 3 alınar.

Bölmə əməlinə iştirak edən ədədlər belə adlanır: Bölünən, bölən, qismət.

$6 : 2 = 3$ ifadəsində 6 ədədi bölünən, 2 ədədi bölən, 3 ədədi isə qismətdir.

- 1 Kitabxanaya 12 kitab gətirildi. Kitabxanaçı bu kitabları 2 rəfə bərabər sayda yerləşdirdi. Hər rəfdə neçə kitab oldu?

- 2 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$8 : 2$	$12 : 3$	$15 : 3$	$10 : 2$
$12 : 2$	$16 : 2$	$18 : 3$	$9 : 3$

- 3 Aynur 8 naringini 2 boşqaba bərabər sayda qoydu. Aynur hər boşqaba neçə naringi qoydu?

- 4 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$25 + 7$	$2 \cdot 4 + 32$	$2 \cdot 8 + 10$	$12 - 10 + 8$
$42 - 6$	$3 \cdot 5 + 30$	$3 \cdot 6 - 18$	$24 + 6 - 20$
$50 - 25$	$2 \cdot 7 + 8$	$3 \cdot 9 - 7$	$40 - 8 - 12$

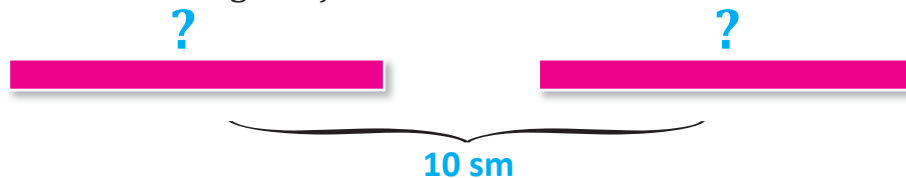
17 2 - yə BÖLMƏ

2 - yə vurma cədvəlinə və bu cədvəldən istifadə edərək hasilin vuruqlardan birinə bölünməsindən alınan yazılışlara baxın, yadda saxlayın.

Yadda saxlayın:

$2 \cdot 1 = 2$	$2 : 2 = 1$	$2 : 1 = 2$
$2 \cdot 2 = 4$	$4 : 2 = 2$	$4 : 2 = 2$
$2 \cdot 3 = 6$	$6 : 2 = 3$	$6 : 3 = 2$
$2 \cdot 4 = 8$	$8 : 2 = 4$	$8 : 4 = 2$
$2 \cdot 5 = 10$	$10 : 2 = 5$	$10 : 5 = 2$
$2 \cdot 6 = 12$	$12 : 2 = 6$	$12 : 6 = 2$
$2 \cdot 7 = 14$	$14 : 2 = 7$	$14 : 7 = 2$
$2 \cdot 8 = 16$	$16 : 2 = 8$	$16 : 8 = 2$
$2 \cdot 9 = 18$	$18 : 2 = 9$	$18 : 9 = 2$

- 1) 10 sm uzunluğunda qırmızı zolağı 2 bərabər hissəyə böldülər. Hər hissənin uzunluğu neçə santimetr oldu?

- 2) 1) Dərzi iki köynəyin hər birinə 4 düymə tikdi. Dərzi iki köynəyə neçə düymə tikdi?
2) Dərzi bərabər sayda olmaqla iki köynəyə 8 düymə tikdi. Dərzi hər köynəyə neçə düymə tikdi?

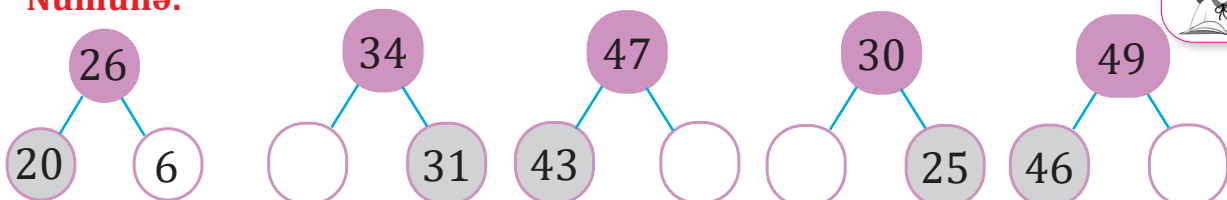
- 3) İfadələrin qiymətini hesablayın.

$10 : 2$	$2 \cdot 5$	$26 + 4$	$12 : 2 - 3$
$14 : 2$	$2 \cdot 7$	$38 - 10$	$8 : 2 + 7$
$18 : 2$	$2 \cdot 6$	$41 + 9$	$16 : 2 + 2$

- 4) Sxemləri tamamlayın.

Nümunə:

Vurmanı bölmə ilə yoxlamaq olar.

Məsələn: Üç balonun hər birində 2 l süd var. Üç balonda neçə litr süd var?

$$3 \cdot 2 = 6$$

$$\text{Yoxlama: } 6 : 2 = 3$$

$$6 : 3 = 2$$

Hasili vuruqlardan birinə böldükdə o biri vuruq alınırsa, vurma düzgün yerinə yetirilmişdir.

1

Pomidor sahəsindən yığılmış pomidorları hər birində 9 kq olmaqla iki yeşiyə yığdılar. İki yeşikdə neçə kiloqram pomidor oldu?

?

2

Mağazada 18 kq pomidor var idi. Bu pomidorları iki yeşiyə kütləsinə görə bərabər yığdılar. Hər yeşikdə neçə kiloqram pomidor oldu?

3

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$4 : 2$$

$$24 + 16$$

$$3 \cdot 7 - 4$$

$$26 + (14 - 6)$$

$$14 : 2$$

$$30 - 12$$

$$3 \cdot 4 + 12$$

$$37 - (12 - 9)$$

$$21 : 3$$

$$40 - 8$$

$$2 \cdot 8 + 0$$

$$41 - (23 - 23)$$

4

Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$12 \text{ sm} * 16 \text{ sm}$$

$$1 \text{ dm} * 10 \text{ sm}$$

$$8 \text{ sm} * 7 \text{ sm}$$

$$1 \text{ dm } 5 \text{ sm} * 1 \text{ dm } 4 \text{ sm}$$

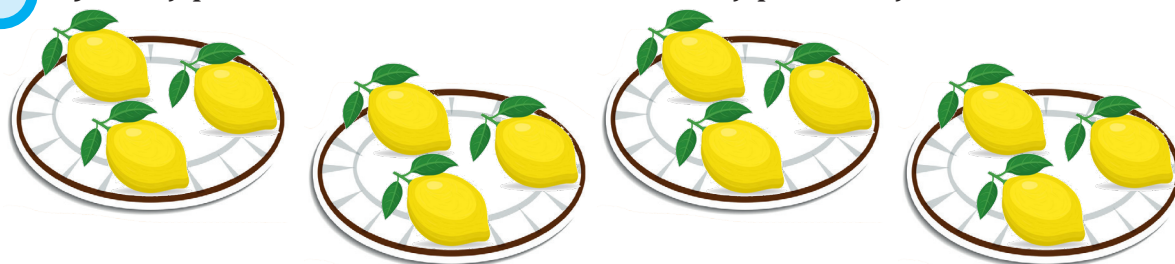
3 - ə vurma cədvəlinə və bu cədvəldən istifadə edərək hasilin vuruqlardan birinə bölünməsindən alınan yazılışlara baxın, yadda saxlayın.

Yadda saxlayın:

$3 \cdot 1 = 3$	$3 : 3 = 1$	$3 : 1 = 3$
$3 \cdot 2 = 6$	$6 : 3 = 2$	$6 : 2 = 3$
$3 \cdot 3 = 9$	$9 : 3 = 3$	$9 : 3 = 3$
$3 \cdot 4 = 12$	$12 : 3 = 4$	$12 : 4 = 3$
$3 \cdot 5 = 15$	$15 : 3 = 5$	$15 : 5 = 3$
$3 \cdot 6 = 18$	$18 : 3 = 6$	$18 : 6 = 3$
$3 \cdot 7 = 21$	$21 : 3 = 7$	$21 : 7 = 3$
$3 \cdot 8 = 24$	$24 : 3 = 8$	$24 : 8 = 3$
$3 \cdot 9 = 27$	$27 : 3 = 9$	$27 : 9 = 3$

1

1) 4 boşqabın hər birində 3 limon var. 4 boşqabda neçə limon var?

2) 12 limonu bərabər sayda olmaqla 4 boşqaba qoydular. Hər boşqaba neçə limon qoydular?

2

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$3 \cdot 1$	$12 : 2$	$12 : 3$	$3 \cdot 5 + 6$
$3 \cdot 4$	$16 : 2$	$6 : 3$	$3 \cdot 4 - 5$
$3 \cdot 6$	$15 : 3$	$18 : 3$	$3 \cdot 7 - 2$

3

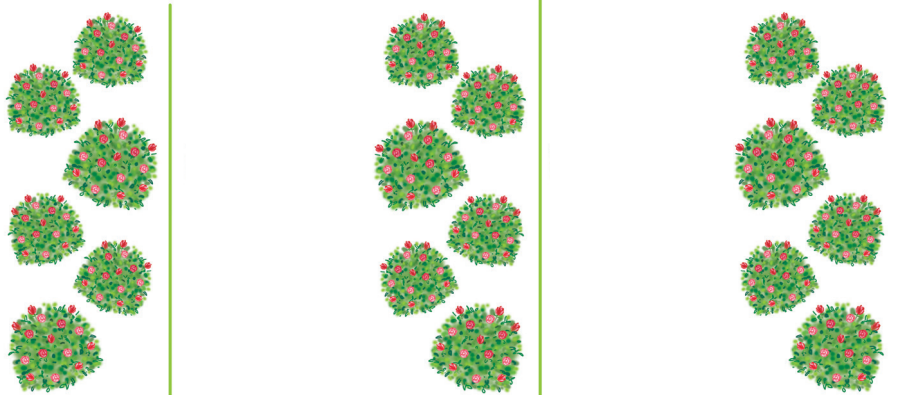
Cədvəli tamamlayın.

Bölünən	10	14	16	12	6	18
Bölən	2	2	2	3	3	3
Qismət	5					

4

1) Şagirdlər 3 cərgənin hər birində 6 qızılgül kolu əkdilər. Şagirdlər cəmi neçə qızılgül kolu əkdilər?

2) Şagirdlər 18 qızılgül kolunu 3 cərgənin hər birində bərabər sayda olmaqla əkdilər. Şagirdlər hər cərgədə neçə qızılgül kolu əkdilər?

5

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$3 \cdot 5$

$18 : 3$

$3 \cdot 9 + 3$

$15 : (12 - 9)$

$4 \cdot 3$

$9 : 3$

$3 \cdot 7 - 2$

$18 : (16 - 14)$

$3 \cdot 8$

$24 : 3$

$3 \cdot 8 + 20$

$12 : 3 : 2$

6

Boş xanalarda buraxılmış ədədləri tapın və ifadələri tamamlayın.

$14 - \square = 9$

$38 - \square = 33$

$50 = 46 + \square$

$16 + \square = 21$

$45 - \square = 5$

$28 = \square + 24$

7

Cədvəli tamamlayın.

Vuruq	3	2	3	3	2	3
Vuruq	6	8	5	7	4	9
Hasıl	18					

Aslan və Alidə 6 qələm və 7 karandaşı hər birindən bərabər sayda olmaqla öz aralarında bölüşdürmək istədilər. Onlar 6 qələmi asanlıqla bölüşdürdülər.

7 karandaşdan hərəsi 3 ədəd götürdükdən sonra 1 karandaş artıq qaldı. 1 karandaş bölüşdürmək olmadı.

Nəticədə məlum oldu ki, 6 ədədi 2 -yə bölünür, 7 ədədi isə 2 -yə bölünmür.

1

2, 3, 4, 5, 6 ədədlərindən əvvəlcə 2 -yə bölünən ədədləri, sonra isə 2 -yə bölünməyən ədədləri müəyyən edin, göstərin və deyın.

2

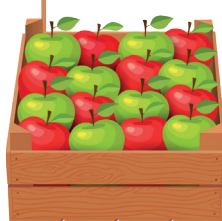
3 yeşikdə 29 kq alma var. Birinci yeşikdə 12 kq, ikinci yeşikdə 8 kq alma var. Üçüncü yeşikdə neçə kiloqram alma var?

12 kq

8 kq

?

3

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$2 \cdot 4$$

$$3 \cdot 5$$

$$12 : 2$$

$$36 + 6 - 40$$

$$2 \cdot 6$$

$$3 \cdot 7$$

$$12 : 3$$

$$36 - 6 + 20$$

$$2 \cdot 2$$

$$3 \cdot 1$$

$$6 : 3$$

$$22 + 6 - 10$$

4

Uzunluğu 2 sm olan parça uzunluğu 6 sm olan parçada neçə dəfə yerləşir?

2 sm

6 sm

5

2, 3, 4, 5, 6 ədədlərindən 2 –yə bölünən ədədləri bir sətirdə, 2 –yə bölünməyən ədədləri isə o biri sətirdə yazın.

2 – yə bölünən ədədlər cüt ədədlər adlanır.

2 – yə bölünməyən ədədlər tək ədədlər adlanır.

6

1 -dən 19 – a qədər bütün ədədləri yazın və tək ədədlərin altından bir xətt çəkin. Əvvəl 1 –dən 19 –a qədər neçə tək ədəd olduğunu, sonra isə 1 –dən 19 –a qədər neçə cüt ədəd olduğunu deyın.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

7

Misalları həll edin.

$$10 : 2$$

$$14 : 2$$

$$12 : 2$$

$$18 : 2$$

$$6 : 2$$

$$8 : 2$$

$$4 : 2$$

$$16 : 2$$

8

Teatrın kassasında hər birinin qiyməti eyni olan 2 biletdə 12 manat ödənilər. Bir biletdə neçəyədir?

9

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$12 : 2 + 26$$

$$18 : 2 + 25$$

$$43 - 40 + 7$$

$$14 : 2 + 17$$

$$4 : 2 + 48$$

$$38 - 20 - 9$$

10 Cədvəldən istifadə edərək ifadələri tamamlayın.

$$\square : 2 = 3$$

$$\square : 4 = 3$$

$$\square : 9 = 3$$

$$\square : 3 = 6$$

$$\square : 8 = 2$$

$$\square : 2 = 7$$

11 Buraxılmış cüt ədədləri yerinə yazın və yazılışları tamamlayın.

2, 4, $\square$, 8, $\square$, 12, $\square$, $\square$, 18

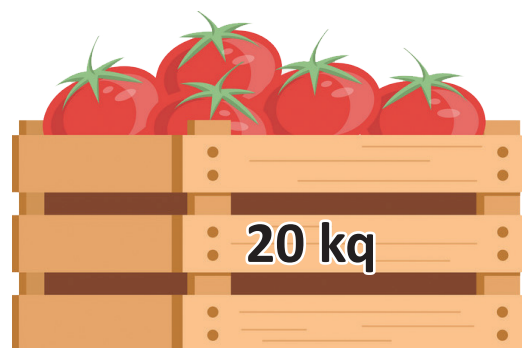

12 Buraxılmış tək ədədləri yerinə yazın və yazılışları tamamlayın.

1, 3, $\square$, 7, $\square$, 11, $\square$, 15, $\square$, 19

13 Satıcı 2 alıcının hər birinə 5 kq pomidor satdıqdan sonra yeşikdə 20 kq pomidor qaldı. Əvvəlcə yeşikdə neçə kiloqram pomidor vardı?

14 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$5 \cdot 2$$

$$8 : 2$$

$$3 \cdot 7 + 10$$

$$35 + 5 - 30$$

$$2 \cdot 8$$

$$8 : 4$$

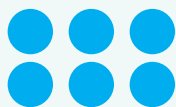
$$6 \cdot 2 - 4$$

$$27 - 7 + 30$$

21

BÖLÜNƏNİN TAPILMASI

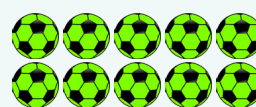
$$6 : 3 = 2$$

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$8 : 2 = 4$$

$$4 \cdot 2 = 8$$

$$10 : 2 = 5$$

$$5 \cdot 2 = 10$$

Qisməti bölənə vursaq, bölünən alınır.

1 Misalları nümunəyə uyğun yazın.

Nümunə: $12 : 2 = 6$ $6 : 2 = 3$ $14 : 2 = 7$ $18 : 2 = 9$
 $6 \cdot 2 = 12$ $3 \cdot 2 =$ $7 \cdot 2 =$ $9 \cdot 2 =$

2 1) Vedrədə 9 l süd var idi. Bu südü tutumu eyni olan 3 balona tökdülər. Hər balonda neçə litr süd oldu?

2) Hər birində 3 l süd olan 3 balon südü boş vedrəyə tökdülər. Vedrədə neçə litr süd oldu?

3 Ulduz işarəsinin yerinə “ + , - ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$26 = 20 * 6$$

$$37 * 7 = 30$$

$$30 * 1 = 29$$

$$32 = 40 * 8$$

$$39 * 9 = 48$$

$$50 * 4 = 46$$

4 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$6 : 2 \cdot 5$$

$$15 : 3 - 4$$

$$45 + 3 - 46$$

$$46 - (12 + 2)$$

$$12 : 3 \cdot 2$$

$$18 : 3 + 7$$

$$32 + 10 + 6$$

$$46 - (12 - 8)$$

$$4 : 2 \cdot 6$$

$$24 : 3 - 4$$

$$34 - 30 - 4$$

$$46 - 12 - 8$$

5

- 1) Yeşikdəki 8 ədəd kökü hər birində 2 ədəd olmaqla dəstələrdə bağladılar. Neçə dəstə oldu?
- 2) Yeşikdəki kökləri hər birində 2 ədəd olmaqla 4 dəstədə bağladılar. Yeşikdə neçə kök vardı?

6

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$4 \cdot 3$$

$$4 : 2$$

$$15 : 3 \cdot 2$$

$$50 - 10 - 9$$

$$2 \cdot 6$$

$$14 : 2$$

$$12 : 2 \cdot 3$$

$$50 - (10 - 9)$$

$$3 \cdot 3$$

$$9 : 3$$

$$6 : 3 \cdot 4$$

$$50 - (10 + 9)$$

7

Usta dəmirçixanada bir günə 3 balta hazırlayır. O, 18 baltanı neçə günə hazırlayar?

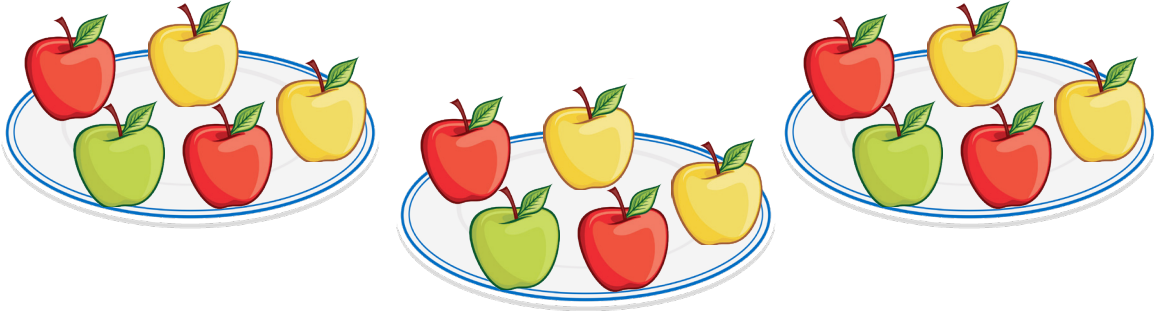
8

Parçaları ölçün və onların uzunluqları cəmini tapın.

9

- 1) Səbətdəki 15 almanı hər birində bərabər sayda olmaqla 3 boşqaba qoydular. Hər boşqabda neçə alma oldu?
 2) Səbətdəki almaları hər birində 5 ədəd olmaqla 3 boşqaba qoydular. Əvvəlcə səbətdə neçə alma vardı?

10

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$18 : 2$	$4 \cdot 3 : 2$	$23 + 9$	$39 - (15 - 6)$
$15 : 5$	$2 \cdot 9 : 3$	$36 + 8$	$21 - (15 + 6)$
$21 + 3$	$3 \cdot 6 : 2$	$45 - 7$	$26 + 0 + 9$

11

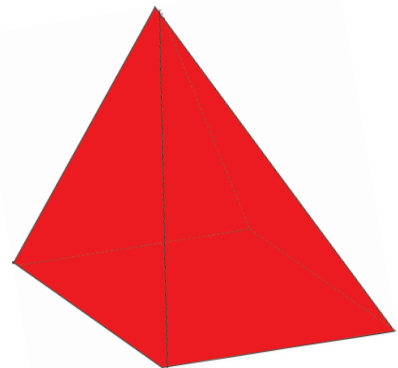
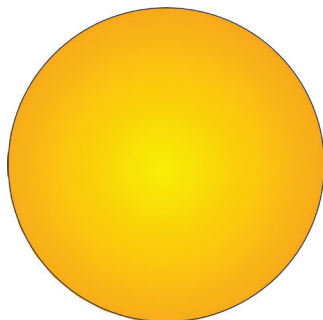
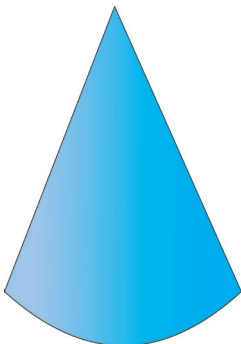
İfadələri yazın və qiymətini hesablayın.

- 1) 1 – ci vuruq 2, 2 –ci vuruq 8 – dir. Hasili tapın.
 2) 1 –ci vuruq 3, ikinci vuruq 7 – dir. Hasili tapın.
 3) Bölünən 16, bölən 2 – dir. Qisməti tapın.
 4) Bölünən 21, bölən 3 – dür. Qisməti tapın.

12

Şəkildəki həndəsi fiqurlardan hansının bir, hansının 5 təpəsi olduğunu göstərin və deyın.

$$15 : 3 = 5$$

$$15 : 5 = 3$$

$$12 : 2 = 6$$

$$12 : 6 = 2$$

Bölünəni qismətə bölsək, bölən alınır.

1 Misalları nümunəyə uyğun yazın.

Nümunə: $16 : 2 = 8$

$21 : 3 = 7$

$18 : 2 = 9$

$8 : 2 = 4$

$16 : 8 = 2$

$21 : \dots = \dots$

$18 : \dots = \dots$

$8 : \dots = \dots$

2 1) 6 torbanın hər birində 3 kq düyü var. 6 torbada neçə kiloqram düyü var?

2) Kütlələri bərabər olan 6 torbada 18 kq düyü var. Hər torbada neçə kiloqram düyü var?

3 Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$8 : 2 * 6$

$21 * 3 \cdot 8$

$3 \cdot 9 * 30$

$3 \cdot 4 * 10$

$12 * 14 : 2$

$27 : 3 * 8$

4 Dülğər bir gündə 3 stul hazırlayır. O, 18 stulu neçə günə hazırlayar?

5 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$8 : 2$

$2 \cdot 4 : 2$

$19 + 20$

$16 - (12 - 6)$

$14 : 2$

$3 \cdot 6 : 2$

$46 - 15$

$43 - (38 + 2)$

$12 : 3$

$3 \cdot 4 : 2$

$37 - 37$

$26 + 0 + 4$

6

1) 8 litrlik boş bidonu 10 litrlik dolu səhəngdəki su ilə doldurdular. 10 litrlik səhəngdə neçə litr su qaldı?

2) 8 litrlik dolu bidondakı suyu 10 litrlik boş səhəngə tökdülər. 10 litrlik səhəngi doldurmaq üçün daha neçə litr su lazımdır?

7

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$24 : 3$$

$$6 : 2 \cdot 4$$

$$3 \cdot 3 + 4$$

$$46 - 6 - 30$$

$$18 : 3$$

$$3 \cdot 6 : 2$$

$$3 \cdot 5 + 30$$

$$28 + (12 - 9)$$

$$12 : 2$$

$$12 : 3 \cdot 5$$

$$2 \cdot 6 - 3$$

$$48 - (18 - 8)$$

8

İfadələri mötərizənin köməyi ilə yazın və qiymətini tapın.

1) 12 ədədini 6 və 3 ədədlərinin fərqinə bölün.

2) 9 və 5 ədədlərinin cəmini 2 ədədinə bölün.

3) 3 ədədini 4 və 2 ədədlərinin cəminə vurun.

9

İfadələrin qiymətini tapın və ulduz işarəsinin yerinə “>”, “<”, “=” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$3 + 3 + 3 * 2 \cdot 3$$

$$2 \cdot 8 * 21 : 3$$

$$6 + 6 * 3 \cdot 4$$

$$24 : 3 * 24 - 3$$

10

9 sm uzunluqda parçanı neçə bərabər hissəyə bölmək lazımdır ki, hər hissənin uzunluğu 3 sm olsun?

9 sm

11

- 1) 3 akvariumun hər birində 5 balıq var. Bu akvariumlarda cəmi neçə balıq var?
- 2) 3 akvariumun hər birində bərabər sayda olmaqla cəmi 15 balıq var. Hər akvariumda neçə balıq var?

12

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$3 \cdot 2$

$2 \cdot 5$

$3 \cdot 4$

$3 \cdot 8$

$6 : 3$

$10 : 2$

$12 : 3$

$24 : 3$

13

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$12 : 4$

$6 : 2$

$15 : 5$

$12 : 3$

$6 : 3$

$15 : 3$

14

Bərabər sayda olmaqla qəfəslərin hər birində 3 dovşan var. 4 belə qəfəsdə neçə dovşan var?

15

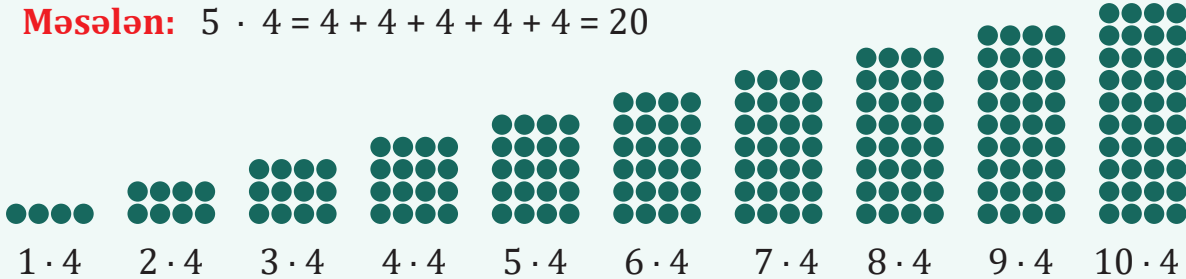
Cədvəli tamamlayın.

Bölünən	18	14	15	18	16	24
Bölən	3	2	3	2	2	3
Qismət	6					

Ədədi 4 - ə vurmaq 4 - ü həmin ədəd dəfə təkrar toplamaq deməkdir.

Məsələn: $5 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20$

Ədədi 4 - ə böldükdə qismətdə elə ədəd alınır ki, 4-ü bu ədədə vurduqda hasil bölünənə bərabər olur. **Məsələn:** $24 : 4 = 6$

$$4 \cdot 6 = 24$$

Yazılışları tamamlayın və yadda saxlayın.

$1 \cdot 4 = 4$	$4 \cdot 1 =$	$4 : 1 =$	$4 : 4 =$
$2 \cdot 4 = 8$	$4 \cdot 2 =$	$8 : 2 =$	$8 : 4 =$
$3 \cdot 4 = 12$	$4 \cdot 3 =$	$12 : 3 =$	$12 : 4 =$
$4 \cdot 4 = 16$	$4 \cdot 4 =$	$16 : 4 =$	$16 : 4 =$
$5 \cdot 4 = 20$	$4 \cdot 5 =$	$20 : 5 =$	$20 : 4 =$
$6 \cdot 4 = 24$	$4 \cdot 6 =$	$24 : 6 =$	$24 : 4 =$
$7 \cdot 4 = 28$	$4 \cdot 7 =$	$28 : 7 =$	$28 : 4 =$
$8 \cdot 4 = 32$	$4 \cdot 8 =$	$32 : 8 =$	$32 : 4 =$
$9 \cdot 4 = 36$	$4 \cdot 9 =$	$36 : 9 =$	$36 : 4 =$
$10 \cdot 4 = 40$	$4 \cdot 10 =$	$40 : 10 =$	$40 : 4 =$

Nümunə: $4 \cdot 5 = 20$ $5 \cdot 4 = 20$ $20 : 4 = 5$ $20 : 5 = 4$

- 1 20 -dən 40 -a qədər ədədləri yazın və 4 -ə bölünən ədədlərin altından bir xətt çəkin.

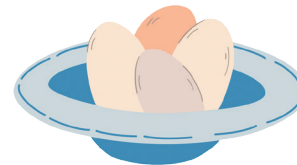
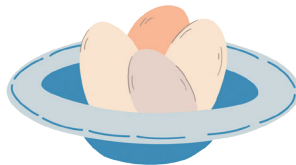
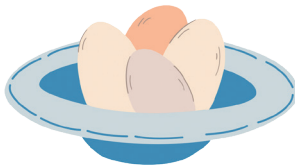

- 2 Misalları həll edin.

$4 \cdot 2$	$4 \cdot 7$	$8 : 4$	$3 + 17 - 8$
$2 \cdot 4$	$7 \cdot 4$	$24 : 4$	$4 + 26 + 12$

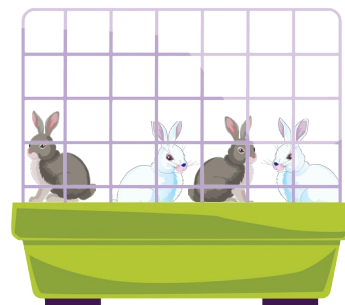
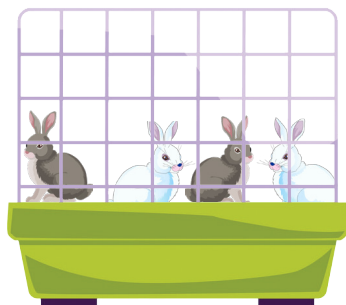
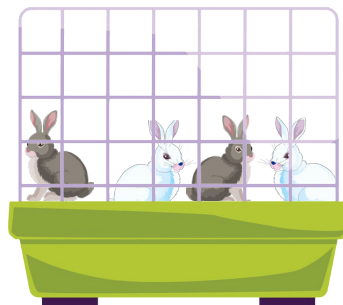
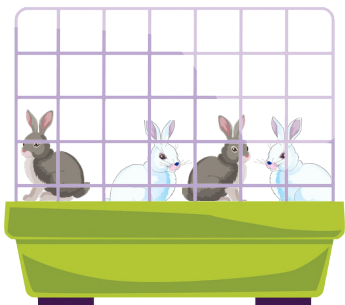
- 3 3 boşqabın hər birində 4 yumurta var. 3 boşqabda neçə yumurta var?

4 Bir pişiyin 4 ayağı var. 2 pişiyin neçə ayağı var? 3 pişiyin neçə ayağı var?

5 Qəfəslərin hər birində 4 dovşan var. 4 qəfəsdə neçə dovşan var?

6 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$3 \cdot 4$

$8 \cdot 4$

$24 : 4$

$36 - 30 + 8$

$7 \cdot 4$

$3 \cdot 6$

$32 : 4$

$44 + 6 - 19$

$9 \cdot 4$

$7 \cdot 3$

$27 : 3$

$28 - 8 + 21$

7 Kisədə 24 kq xiyar vardı. Bu xiyarları hər birində kütlələri bərabər olmaqla 4 səbətə yığdılar. Hər səbətə neçə kiloqram xiyar yığdılar?

8 Cədvəli tamamlayın.

Bölünən	32	12	36	21	16	18
Bölən	4	4	4	3	2	3
Qismət	8					

9

Şəkillər əsasında ifadələr qurun və qiymətini hesablayın.

$$\text{apple} + \text{apple} + \text{apple} + \text{apple} + \text{apple} = ?$$

$$5 \cdot \square =$$

$$\text{strawberry} + \text{strawberry} + \text{strawberry} + \text{strawberry} = ?$$

$$2 \cdot \square =$$

$$\text{plum} + \text{plum} + \text{plum} + \text{plum} + \text{plum} = ?$$

$$3 \cdot \square =$$

10

İfadələri yazın, qiymətini hesablayın.

- 1) Birinci vuruq 2, ikinci vuruq 7 – dir. Hasili tapın.
- 2) Birinci vuruq 4, ikinci vuruq 6 – dır. Hasili tapın.
- 3) Bölünən 24, bölən 4 – dür. Qisməti tapın.
- 4) Bölünən 18, bölən 3 – dür. Qisməti tapın.

11

Satıcı 24 balıqı hər birinə bərabər sayda olmaqla 4 alıcıya satdı.
Hər alıcıya neçə balıq düşdü?

12

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$28 : 4$	$2 \cdot 9$	$8 : 4 \cdot 7$	$(38 - 6) : 4$
$8 : 4$	$3 \cdot 8$	$16 : 4 \cdot 9$	$27 + (46 - 40)$
$36 : 4$	$4 \cdot 7$	$12 : 4 \cdot 8$	$(50 - 14) : 4$

13

Ulduz işarəsinin yerinə “ + , - ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$16 * 5 = 21$	$48 = 39 * 9$	$31 = 27 * 4$
$16 * 5 = 11$	$30 = 39 * 9$	$23 = 27 * 4$

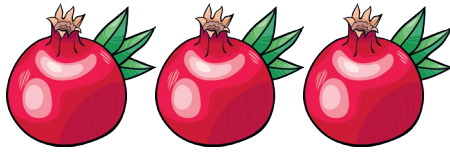
Qırmızı şarların sayı yaşıl şarların sayından 3 dəfə çoxdur.
Yaşıl şarların sayı qırmızı şarların sayından 3 dəfə azdır.

$$3 \cdot 4 = 12$$

$$12 : 3 = 4$$

14

Musa bağda 3 nar və bundan 2 dəfə çox armud dərdi. Musa bağda neçə meyvə dərdi?

15

Bağda 8 qızılgül kolu və bundan 4 dəfə az yasəmən gülü kolu var. Bağda neçə yasəmən gülü kolu var?

16

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$4 \cdot 1$$

$$16 : 4$$

$$3 \cdot 3 + 5$$

$$31 + 9 + 7$$

$$4 \cdot 5$$

$$24 : 4$$

$$3 \cdot 8 - 6$$

$$36 - 5 + 9$$

$$4 \cdot 8$$

$$40 : 4$$

$$12 : 3 \cdot 4$$

$$42 - 4 - 20$$

17

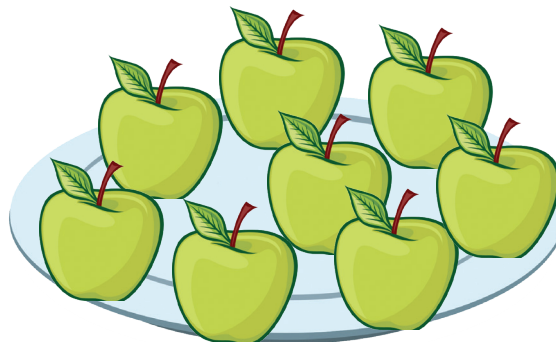
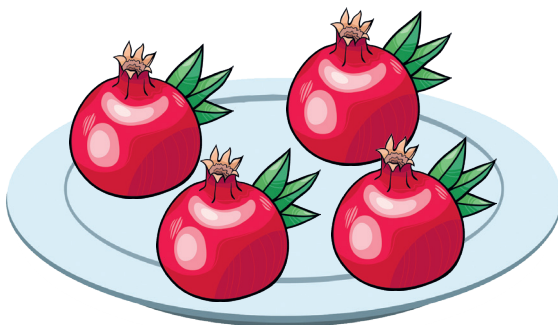
Cədvəli tamamlayın.

Vuruq	2	6	3	9	4	7
Vuruq	7	4	8	2	4	4
Hasil	14					

18

Bir boşqaba 4 nar, o biri boşqaba bundan 2 dəfə çox alma qoydular. O biri boşqaba neçə alma qoydular?

19

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$4 \cdot 2$$

$$20 : 4$$

$$4 \cdot 5 + 20$$

$$48 - (35 - 30)$$

$$2 \cdot 4$$

$$12 : 3$$

$$4 \cdot 9 - 6$$

$$48 - (9 + 9)$$

$$4 \cdot 5$$

$$16 : 4$$

$$3 \cdot 7 + 11$$

$$(30 + 15) - 15$$

20

- 1) Bir uşaq papağı 2 manatadır. Bir şərfin qiyməti bundan 3 dəfə çoxdur. Bir şərf neçəyədir?
- 2) Bir şərf 6 manatadır. Bir uşaq papağının qiyməti bundan 3 dəfə azdır. Bir uşaq papağı neçəyədir?

21

Şəkildəki parçanın uzunluğu 3 sm – dir. Əvvəl bu parçadan 4 sm böyük olan parça çəkin. Sonra isə o biri sətirdə bu parçadan 4 dəfə böyük olan parça şəkli çəkin.

3 sm

- 22 Birinci rəfdə 4 kitab, ikinci rəfdə isə bundan 3 dəfə çox kitab var. İki rəfdə birlikdə neçə kitab var?

- 23 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$4 \cdot 4$	$14 : 2$	$2 \cdot 5 + 10$	$26 + 4 - 15$
$2 \cdot 8$	$28 : 4$	$4 \cdot 8 - 30$	$9 + 32 - 40$
$3 \cdot 4$	$18 : 3$	$4 \cdot 5 + 16$	$36 - 8 - 20$

- 24 Mağazaya birinci gün 4 kisə un, ikinci gün bundan 5 dəfə çox un gətirdilər. Mağazaya iki gündə cəmi neçə kisə un gətirdilər?

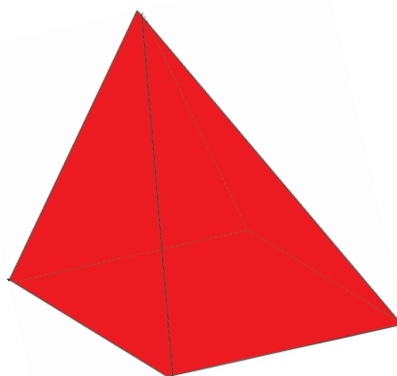
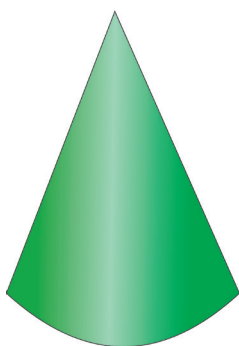

- 25 İfadələrin qiymətini hesablayın, ulduz işarəsinin yerinə “ $>$, $<$, $=$ ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$14 : 2 * 12 - 8$	$2 \cdot 6 * 9 + 3$	$9 : 3 * 9 - 3$
$6 : 2 * 12 - 6$	$4 \cdot 5 * 4 + 5$	$3 \cdot 6 * 6 + 6$

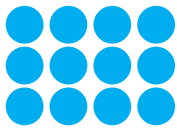

- 26 Şəkildəki fəza fiqurlarından hansının piramida olduğunu göstərin və təpələrin sayını deyin.

27

Şəkil əsasında ifadələrin qiymətini hesablayın.

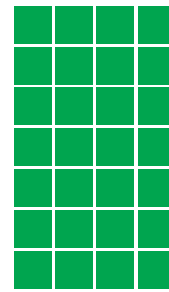
$$4 + 4 + 4$$

$$3 \cdot 4$$

$$4 + 4 + 4 + 4 + 4$$

$$5 \cdot 4$$

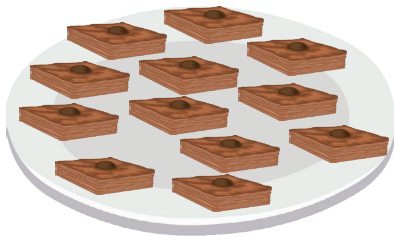
$$4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4$$

$$7 \cdot 4$$

28

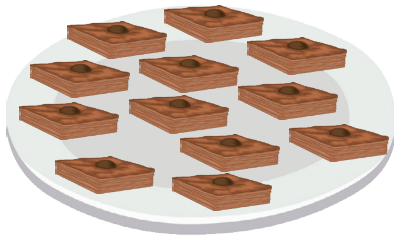
1) Boşqabda 12 paxlava, qutuda isə bundan 2 ədəd az paxlava var.
Qutuda neçə paxlava var?

2 ədəd az

2) Boşqabda 12 paxlava, qutuda isə bundan 2 dəfə az paxlava var.
Qutuda neçə paxlava var?

2 dəfə az

29

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$16 : 2$$

$$12 : 4$$

$$9 \cdot 2 : 3$$

$$24 + 20 + 4$$

$$18 : 3$$

$$15 : 3$$

$$2 \cdot 2 \cdot 3$$

$$36 - 10 + 4$$

$$24 : 4$$

$$21 : 3$$

$$3 \cdot 6 : 3$$

$$26 - 20 - 6$$

30

İfadələri mötərizənin köməyi ilə yazın və qiymətini hesablayın.

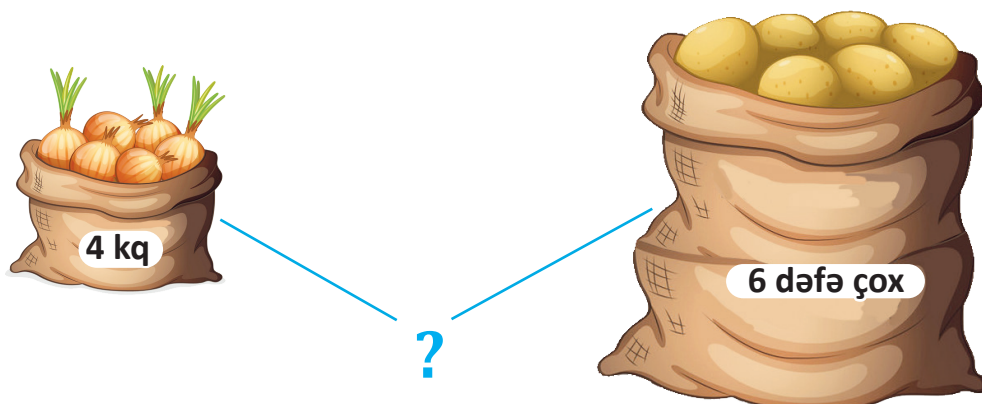
1) 4 ədədini 3 və 4 ədədlərinin cəminə vurun.

2) 9 ədədini 6 və 3 ədədlərinin fərqinə bölün.

3) 7 və 9 ədədlərinin cəmini 4 ədədinə bölün.

- 31 Mağazada bir gündə 4 kq soğan, bundan 6 dəfə çox kartof satıldı. Mağazada bir gündə neçə kiloqram tərəvəz satıldı?

- 32 İfadələrin qiymətini hesablayın, ulduz işarəsinin yerinə “ + , · ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$4 \cdot 1 = 4$	$2 \cdot 4 = 6$	$3 \cdot 5 = 15$	$6 \cdot 4 = 10$
$4 \cdot 1 = 5$	$2 \cdot 4 = 8$	$3 \cdot 5 = 8$	$6 \cdot 4 = 24$

- 33 İradə 24 karandaş bərabər sayda olmaqla 4 qutuya yığdı. İradə hər qutuya neçə karandaş qoydu?

- 34 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$4 \cdot 6$	$28 : 4$	$4 \cdot 5 - 20$	$25 + (14 - 7)$
$6 \cdot 4$	$36 : 4$	$4 \cdot 6 + 6$	$(33 + 7) - 30$
$4 \cdot 4$	$4 : 4$	$4 \cdot 9 + 4$	$38 - (28 - 20)$

- 35 Parçanı ölçün və bu parçadan 4 dəfə qısa olan parça çəkin.

36

İfadələri yazın və həll edin.

- 1) Birinci vuruq 4, ikinci vuruq isə 6 –dır. Hasili tapın.
- 2) Birinci vuruq 4, ikinci vuruq 8 –dir. Hasili tapın.
- 3) Bölünən 12, bölən isə 3 –dür. Qisməti tapın.
- 4) Bölünən 24, bölən isə 4 –dür. Qisməti tapın.

37

Sevil 12 ədəd 2 litrlik və sayı bundan 4 dəfə az 3 litrlik bankada meyvə şirəsi bağladı. Sevil neçə 3 litrlik bankada meyvə şirəsi bağladı? Sevil cəmi neçə banka meyvə şirəsi bağladı?

38

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$2 \cdot 4 + 6$	$16 : 4 \cdot 2$	$15 + (45 - 15)$
$3 \cdot 7 - 4$	$18 : 3 : 2$	$50 - (22 + 8)$
$4 \cdot 9 - 20$	$24 : 4 \cdot 3$	$14 - (22 - 8)$

39

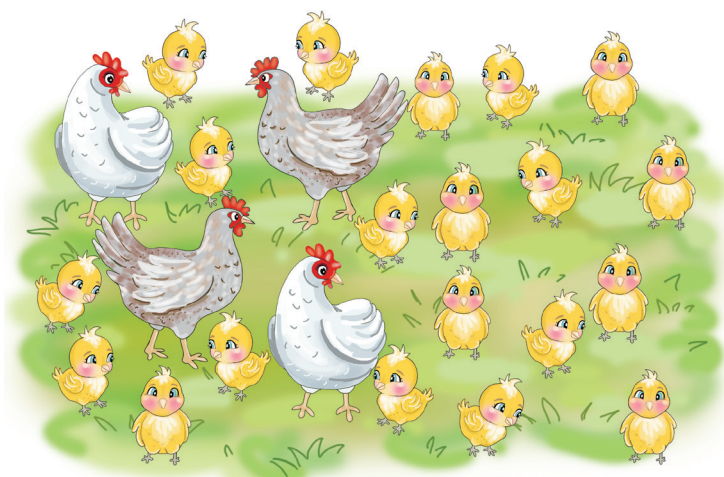
Cədvəli tamamlayın.

Bölünən	16	24	32	18	12	36
Bölən	4	4	4	3	3	4
Qismət	4					

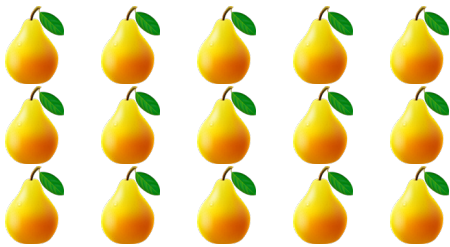
40

Həyətdə 4 toyuq, bundan 5 dəfə çox cücə var. Həyətdə neçə cücə var?

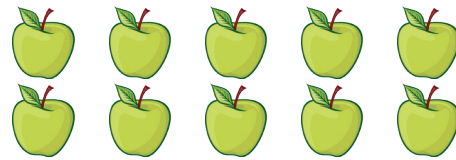

41

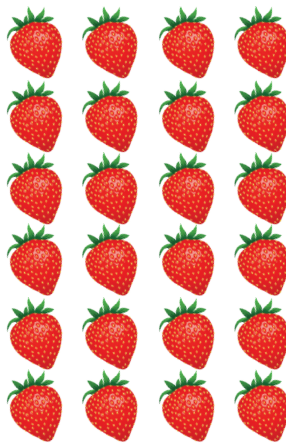
Misalları şəkil əsasında həll edin.

$$3 \cdot 5$$

$$2 \cdot 5$$

$$4 \cdot 6$$

42

Gənc təbiətsevərlər məktəb bağında 8 armud ağacı və bundan 4 dəfə çox alma ağacı əkdilər. Gənc təbiətsevərlər məktəb bağında cəmi neçə meyvə ağacı əkdilər?

43

Ulduz işarəsinin yerinə “+ , - , · , :” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$10 * 5 = 5$$

$$8 * 4 = 12$$

$$8 * 2 = 6$$

$$10 * 5 = 15$$

$$8 * 4 = 2$$

$$4 * 4 = 16$$

44

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$2 \cdot 2$$

$$18 : 3$$

$$9 \cdot 2 : 3$$

$$26 + 10 + 4$$

$$6 \cdot 3$$

$$24 : 4$$

$$2 \cdot 3 \cdot 2$$

$$38 - 20 + 2$$

$$9 \cdot 2$$

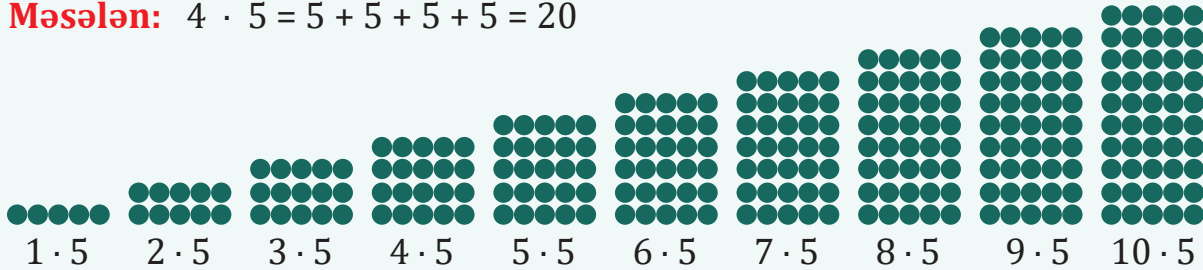
$$14 : 2$$

$$4 \cdot 6 : 3$$

$$38 - 20 - 6$$

Ədədi 5 -ə vurmaq 5 -i həmin ədəd dəfə təkrar toplamaq deməkdir.

Məsələn: $4 \cdot 5 = 5 + 5 + 5 + 5 = 20$

Ədədi 5 -ə böldükdə qismətdə elə ədəd alınır ki, 5-i bu ədədə vurduqda hasil bölünənə bərabər olur. **Məsələn:** $20 : 5 = 4$

$$5 \cdot 4 = 20$$

Yazılışları tamamlayın və yadda saxlayın.

$$5 \cdot 5 = 25$$

$$25 : 5 = 5$$

$$6 \cdot 5 = 30$$

$$5 \cdot 6 =$$

$$30 : 6 = 5$$

$$30 : 5 = 6$$

$$7 \cdot 5 = 35$$

$$5 \cdot 7 =$$

$$35 : 7 = 5$$

$$35 : 5 = 7$$

$$8 \cdot 5 = 40$$

$$5 \cdot 8 =$$

$$40 : 8 = 5$$

$$40 : 5 = 8$$

$$9 \cdot 5 = 45$$

$$5 \cdot 9 =$$

$$45 : 9 = 5$$

$$45 : 5 = 9$$

$$10 \cdot 5 = 50$$

$$5 \cdot 10 =$$

$$50 : 5 = 10$$

$$50 : 5 = 10$$

1 10 - dan 50 - yə qədər 5 - ə bölünən ədədləri yazın.

2 Misalları həll edin.

$$5 \cdot 2$$

$$5 \cdot 4$$

$$5 \cdot 3$$

$$5 \cdot 10$$

$$5 \cdot 6$$

$$5 \cdot 7$$

$$5 \cdot 1$$

$$5 \cdot 9$$

3 Malik mağazadan hər birinin qiyməti 3 manat olan 5 kitab aldı və satıcıya 20 manat verdi. Satıcı Malikə nə qədər pul qaytarmalıdır?

4 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$10 : 5$$

$$15 : 5 \cdot 4$$

$$(4 + 37) - 40$$

$$25 : 5$$

$$20 : 5 \cdot 2$$

$$50 - (28 + 3)$$

$$40 : 5$$

$$10 : 5 \cdot 9$$

$$50 - (28 - 3)$$

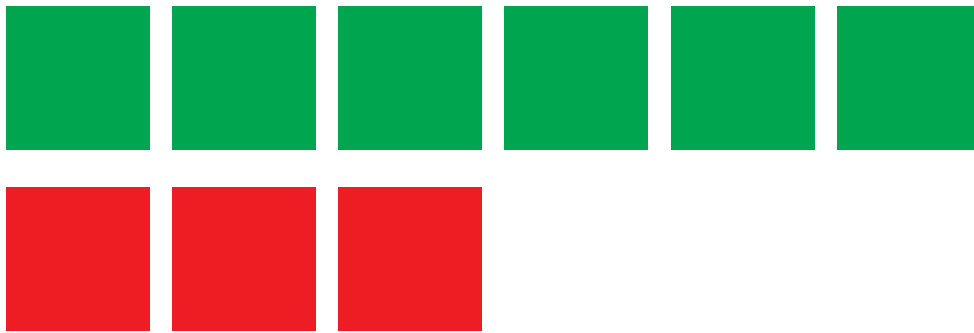
5

Mağazaya hər birində 8 kq olan 5 torba qənd gətirildilər. Gün ərzində 12 kq qənd satıldı. Mağazada neçə kiloqram qənd qaldı?

6

Ayşən dəftərində bir sətirdə 6 yaşıl kvadrat, o biri sətirdə isə 3 qırmızı kvadrat çəkdi. Yaşıl kvadratların sayı qırmızı kvadratların sayından neçə dəfə çoxdur? Qırmızı kvadratların sayı yaşıl kvadratların sayından neçə dəfə azdır?

7

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$4 \cdot 6$

$16 : 2$

$4 \cdot 4 : 2$

$50 - 20 - 15$

$5 \cdot 8$

$30 : 5$

$5 \cdot 8 : 4$

$50 - (20 - 15)$

$5 \cdot 7$

$15 : 5$

$5 \cdot 2 : 5$

$50 - (20 + 15)$

8

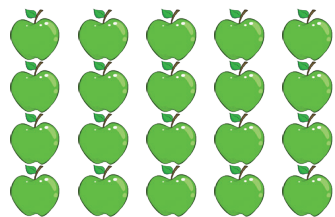
Cədvəli tamamlayın.

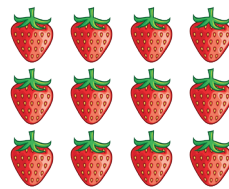
Vuruq	5	2	3	4	3	2
Vuruq	5	7	6	8	9	8
Hasıl	25					

9

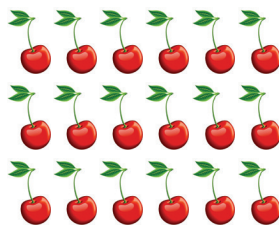
Şəkil əsasında misalları həll edin.

$$4 \cdot 5$$

$$3 \cdot 4$$

$$3 \cdot 6$$

10

Atanın 32 yaşı var. Nailənin yaşı atasının yaşından 4 dəfə azdır. Nailənin neçə yaşı var?

11

Ulduz işarəsinin yerinə “ · , : ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$6 * 3 = 2$$

$$4 * 4 = 16$$

$$8 * 2 = 4$$

$$12 * 4 = 3$$

$$4 * 4 = 1$$

$$8 * 2 = 16$$

12

Mina 8 kq, Pəri isə ondan 5 dəfə çox pambıq yığdı. Onlar cəmi neçə kiloqram pambıq yığdılar?

13

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$2 \cdot 2$$

$$16 : 2$$

$$5 \cdot 5 + 5$$

$$50 - 10 - 8$$

$$3 \cdot 3$$

$$36 : 4$$

$$4 \cdot 5 - 15$$

$$50 - (10 + 8)$$

$$4 \cdot 4$$

$$45 : 5$$

$$5 \cdot 6 + 20$$

$$50 - (10 - 8)$$

14 Şakirin 6 birmil, bundan 5 dəfə çox damalı dəftəri var. Şakirin neçə damalı dəftəri var? Şakirin cəmi neçə dəftəri var?

15 Lalənin 20 nağıl kitabı, bundan 5 dəfə az şeir kitabı var. Lalənin neçə şeir kitabı var?

16 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$4 \cdot 5$	$15 : 5$	$3 \cdot 4 : 2$	$46 - 16 + 20$
$7 \cdot 5$	$40 : 5$	$20 : 5 \cdot 2$	$50 - (22 + 8)$
$5 \cdot 3$	$25 : 5$	$35 : 5 \cdot 3$	$30 - (37 - 7)$

17 İfadələri yazın və həll edin.

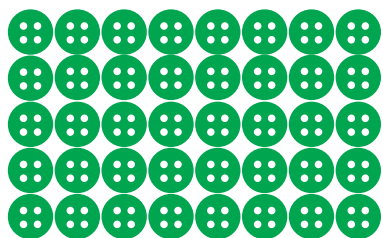
- 1) 4 ədədini 5 vahid artırın.
- 2) 4 ədədini 5 dəfə artırın.
- 3) 20 ədədini 5 vahid azaldın.
- 4) 20 ədədini 5 dəfə azaldın.

18 12 sm uzunluqda yaşıl zolaqdan 4 dəfə qısa qırmızı zolaq çəkin.

19

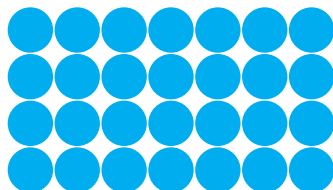
Misalları şəkil əsasında həll edin.

$$5 \cdot 8$$

$$5 \cdot 6$$

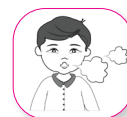

$$4 \cdot 7$$

20

Arifin 7 ədəd 5 qəpiklik pulu var idi. O, 10 qəpiyə dəftər aldı. Arifin nə qədər pulu qaldı?

21

Avtobus Bakıdan Hacıqabula 2 saata getdi. Hacıqabuldan Ağstafaya isə bundan 3 dəfə çox saata getdi. Avtobus Bakıdan Ağstafaya neçə saata getdi?

22

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$5 \cdot 5$$

$$35 : 5$$

$$20 : 5 \cdot 3$$

$$45 - 7 + 10$$

$$5 \cdot 8$$

$$50 : 5$$

$$32 : 4 \cdot 5$$

$$45 - (12 - 8)$$

$$5 \cdot 6$$

$$45 : 5$$

$$25 : 5 \cdot 2$$

$$50 - (15 - 7)$$

23

Birinci sətirdə 2 kvadrat şəkli, ikinci sətirdə isə bundan 3 dəfə çox kvadrat şəkli çəkin.

24

Zərifənin hər birində 5 ədəd olmaqla 5 dəstə çobanyastığı çiçəyi var idi. O, 10 çobanyastığı çiçəyini rəfiqəsinə verdi. Zərifənin neçə çobanyastığı çiçəyi qaldı?

25

İfadələri mötərizənin köməyi ilə yazın, qiymətini hesablayın.

- 1) 5 ədədini 2 və 3 ədədlərinin cəminə vurun.
- 2) 5 ədədini 4 və 5 ədədlərinin cəminə vurun.
- 3) 30 ədədini 14 və 9 ədədlərinin fərqinə bölün.
- 4) 32 ədədini 12 və 8 ədədlərinin fərqinə bölün.

26

Mağazada 1 pozanın qiyməti qəpikdir. Nail 6 belə pozan aldı.

O, satıcıya nə qədər pul ödəməlidir?

27

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$5 \cdot 7$$

$$10 : 5$$

$$15 : 5 \cdot 4$$

$$44 + 6 - 40$$

$$5 \cdot 4$$

$$15 : 5$$

$$10 : 2 \cdot 3$$

$$44 - (50 - 6)$$

$$4 \cdot 5$$

$$20 : 5$$

$$15 : 3 \cdot 6$$

$$50 - 44 - 6$$

28

Dəftərinizdə birinci sətirdə 4 dairə, ikinci sətirdə isə 8 dairə şəkli çəkin. İkinci sətirdəki dairələr birinci sətirdəki dairələrdən neçə dəfə çoxdur?

29

3 bidonun hər birində 5 kq bal var idi. 7 kq bal satıldı. Bidonlarda neçə kiloqram bal qaldı?

30

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$2 \cdot 5$	$20 : 4$	$40 : 4 \cdot 5$	$(7 + 37) - 20$
$5 \cdot 2$	$30 : 5$	$3 \cdot 8 : 4$	$45 - (5 + 25)$
$7 \cdot 5$	$40 : 5$	$4 \cdot 10 : 5$	$20 - (18 - 9)$

31

İfadələri yazın və qiymətini hesablayın.

- 1) 5 və 4 ədədlərinin hasilindən 15 ədədini çıxın.
- 2) 5 və 7 ədədlərinin hasilindən 20 ədədini çıxın.
- 3) 15 ədədinin 5 ədədinə bölünməsindən alınan qismətin üzərinə 8 əlavə edin.

32

Cədvəli tamamlayın.

Vuruq	5	5	3	3	4	4
Vuruq	3	8	6	3	4	7
Hasil	15					

33

Müəllim 10 karandaş 2 şagird arasında bərabər olaraq bölüşdürdü. Hər şagirdə neçə karandaş düşdü?

34

Boş xanalarda buraxılmış ədədləri tapın və ifadələri tamamlayın.

$$\square \cdot 5 = 10$$

$$4 \cdot \square = 24$$

$$5 \cdot \square = 40$$

$$14 : \square = 7$$

$$15 : \square = 3$$

$$25 : \square = 5$$

35

Məktəbə birinci gün 35 parta, ikinci gün isə bundan 5 dəfə az parta gətirdilər. İki gündə məktəbə cəmi neçə parta gətirdilər?

36

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$2 \cdot 7 + 14$$

$$15 : 5 \cdot 7$$

$$36 - 16 + 4$$

$$3 \cdot 8 - 9$$

$$20 : 4 \cdot 2$$

$$21 + 9 - 7$$

$$3 \cdot 6 - 8$$

$$27 : 3 \cdot 2$$

$$48 - 9 + 3$$

37

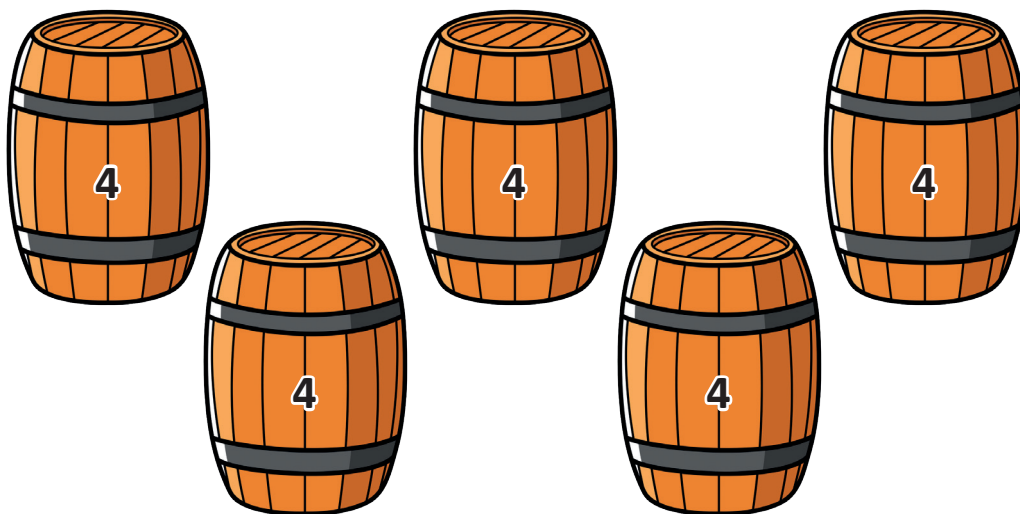
15 - dən 25 - ə qədər 5 - ə bölünən ədədləri bir sətirdə, 5 - ə bölünməyən ədədləri isə o biri sətirdə yazın.

15 , 16 , 17 , 18 , 19 , 20 , 21 , 22 , 23 , 24 , 25

38

Bir çəllək 4 vedrə su tutur. 5 belə çəllək neçə vedrə su tutur?

39

İfadələrin qiymətini hesablayın, ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$5 \cdot 3 * 5 + 5$$

$$5 \cdot 6 * 25 + 3$$

$$18 : 2 * 11 - 2$$

$$3 \cdot 7 * 19 + 2$$

$$4 \cdot 4 * 20 - 3$$

$$12 : 4 * 15 - 7$$

40

Tellinin 6 yaşı var. Atasının yaşı Tellinin yaşından 5 dəfə çoxdur. Ata Tellidən neçə yaş böyükdür?

41

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$2 \cdot 8$$

$$4 \cdot 3$$

$$12 : 3$$

$$43 - 13 + 7$$

$$2 \cdot 6$$

$$5 \cdot 10$$

$$16 : 4$$

$$43 - (13 + 7)$$

$$3 \cdot 7$$

$$5 \cdot 9$$

$$20 : 5$$

$$43 - (13 - 7)$$

42

1) 5 – dən 50 – yə qədər ədədləri beş – beş artırmaqla sayın və dəftərinizdə birinci sətirdə yazın.

5 , 10 , ... , ... , 25 , ... , ... , ... , 45 , 50

2) 50 – dən 5 - ə qədər ədədləri beş – beş azaltmaqla sayın və dəftərinizdə ikinci sətirdə yazın.

50 , 45 , ... , ... , 30 , ... , ... , ... , 10 , 5

43

Nailə 6 kq, Əli isə ondan 5 dəfə çox üzüm dərdi. Onlar birlikdə neçə kiloqram üzüm dərdilər?

44

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$5 \cdot 5$	$30 : 5$	$10 : 5 \cdot 6$	$(5 + 21) - 16$
$6 \cdot 5$	$45 : 5$	$30 : 5 \cdot 2$	$41 - (23 - 3)$

45

15 sm uzunluqda parçanı neçə bərabər hissəyə bölmək lazımdır ki, hər hissənin uzunluğu 3 sm olsun.

46

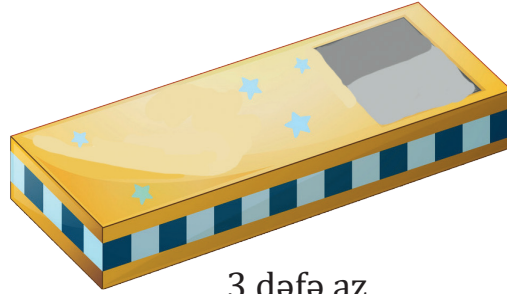
Cədvəli tamamlayın.

Bölünən	27	18	24	32	35	40
Bölən	3	3	4	4	5	5
Qismət	8					

1

Stolun üstündə 15 karandaş, qutuda isə bundan 3 dəfə az karandaş var. Qutuda neçə karandaş var?

3 dəfə az

2

Buraxılmış ədədləri tapın və ifadələri tamamlayın.

$$4 \cdot \square = 12$$

$$5 \cdot \square = 20$$

$$\square : 3 = 2$$

$$3 \cdot \square = 18$$

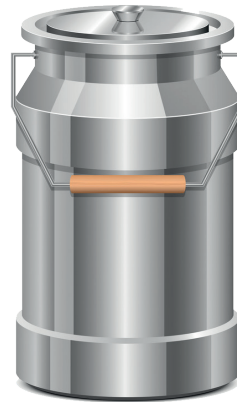
$$\square : 2 = 5$$

$$\square : 5 = 2$$

3

Bir bidonda 5 l süd, o biri bidonda isə bundan 6 dəfə çox süd var. İki bidonda neçə litr süd var?

6 dəfə çox

4

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$3 \cdot 9 - 20$$

$$6 : 2 \cdot 3$$

$$42 - (28 + 2)$$

$$2 \cdot 8 + 10$$

$$9 : 3 \cdot 2$$

$$36 - (23 - 3)$$

$$5 \cdot 2 - 6$$

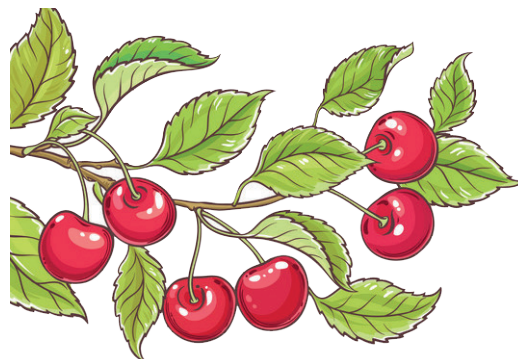
$$8 : 4 \cdot 7$$

$$20 + (37 - 7)$$

5

Bir budaqda 12 albalı, o biri budaqda isə bundan 2 dəfə az albalı var. İki budaqda neçə albalı var?

6

Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$1 \text{ dm} * 10 \text{ sm}$

$1 \text{ dm } 4 \text{ sm} * 15 \text{ sm}$

$2 \text{ dm } 3 \text{ sm} * 25 \text{ sm}$

$2 \text{ dm} * 16 \text{ sm}$

$1 \text{ dm } 2 \text{ sm} * 17 \text{ sm}$

$4 \text{ dm} * 30 \text{ sm}$

7

Gənc təbiətsevərlər küçənin bir tərəfində 5 ağac, o biri tərəfində isə bundan 4 dəfə çox ağac əkdilər. Gənc təbiətsevərlər cəmi neçə ağac əkdilər?

8

Nöqtələrin yerinə uyğun gələn ədədləri yazın.

$46 = 40 + \blacksquare$

$34 - \blacksquare = 30$

$12 - \blacksquare = 9$

$23 = 25 - \blacksquare$

$28 + \blacksquare = 30$

$49 - \blacksquare = 40$

9

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$3 \cdot 3$

$2 \cdot 8$

$20 : 4$

$10 : 2 \cdot 4$

$4 \cdot 2$

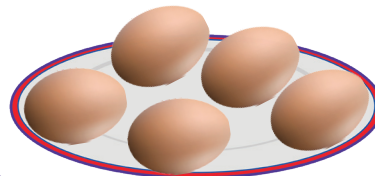
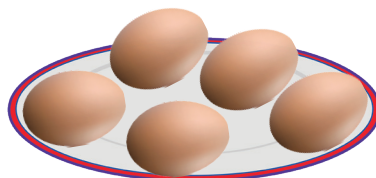
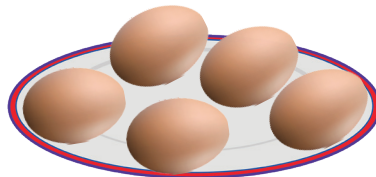
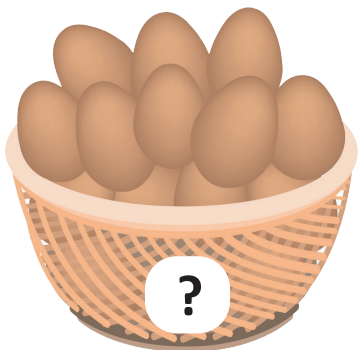
$3 \cdot 7$

$12 : 2$

$21 : 3 \cdot 2$

10

Səbətdə 30 yumurta var idi. 3 boşqabın hər birinə 5 yumurta qoydular. Səbətdə neçə yumurta qaldı?

11

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$5 \cdot 6$$

$$3 \cdot 5 + 6$$

$$20 : 2 - 7$$

$$10 - 10 + 15$$

$$3 \cdot 8$$

$$2 \cdot 7 + 2$$

$$18 : 3 + 8$$

$$15 + 0 - 10$$

$$2 \cdot 10$$

$$4 \cdot 7 + 2$$

$$40 : 4 - 4$$

$$0 + 17 + 3$$

12

Sağıcı 5 inəyin hər birindən 7 l süd sağdı. Sağıcı inəklərdən cəmi neçə litr süd sağdı?

13

Ulduz işarəsinin yerinə “ + , - ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$3 \cdot 3 * 1 = 10$$

$$3 \cdot 6 * 2 = 20$$

$$30 - 10 * 9 = 29$$

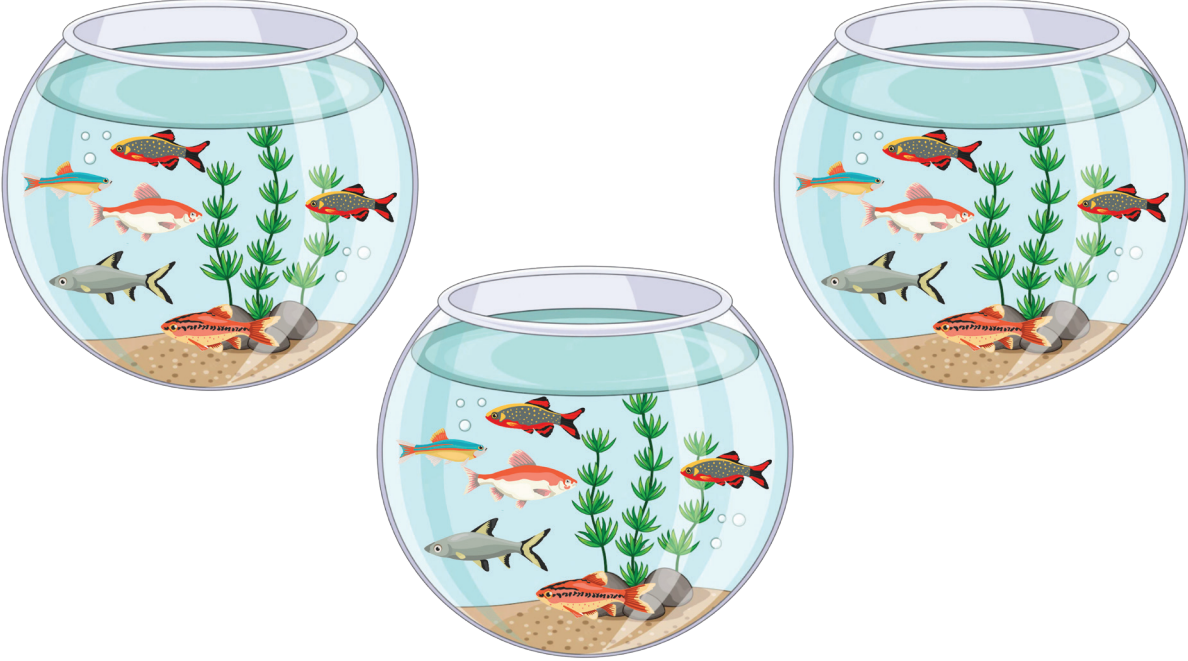
$$2 \cdot 4 * 8 = 0$$

$$2 \cdot 8 * 10 = 6$$

$$50 - 7 * 3 = 40$$

14

- 1) 3 akvariumun hər birində 6 balıq var. 3 akvariumda neçə balıq var?
 2) 3 akvariumun hər birində bərabər sayda olmaqla cəmi 18 balıq var.
 Hər akvariumda neçə balıq var?

15

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$14 : 2 + 18$$

$$3 : 3 + 30$$

$$12 : 3 + 26$$

$$30 : 3 + 9$$

$$9 : 3 - 0$$

$$24 : 3 + 12$$

$$18 : 2 + 9$$

$$16 : 2 - 8$$

$$3 \cdot 7 + 9$$

16

12 nəfər bərabər sayda olmaqla 2 qayığa mindilər. Hər qayığa neçə nəfər mindi?

17

İfadələri yazın və qiymətini hesablayın.

- 1) Bölünən 14, bölən isə 2 – dir. Qisməti tapın.
 2) Bölünən 15, bölən isə 3 – dür. Qisməti tapın.
 3) Birinci vuruq 8, ikinci vuruq 2 – dir. Hasılı tapın.

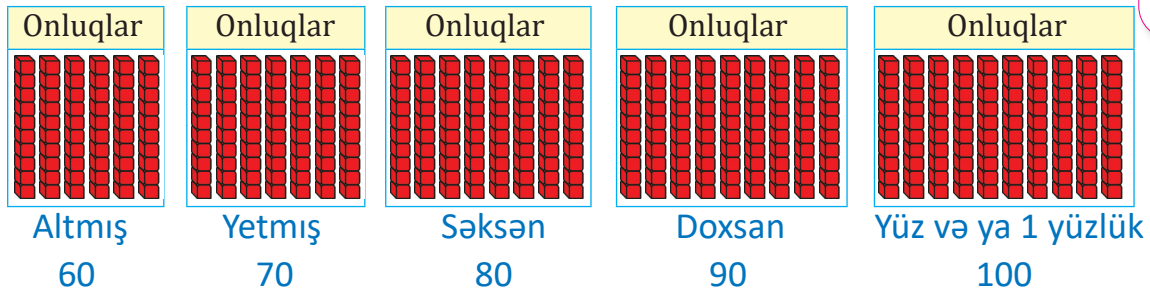
4-cü bölmə

26

1 – 100 ƏDƏDLƏRİ. 50-dən 100-ə QƏDƏR ƏDƏDLƏR

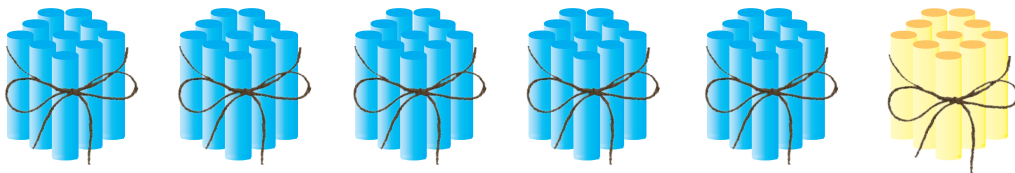
1

Hər şəkildə neçə kub olduğunu göstərin və deyın.

2

Şəkildə neçə onluq göy çöp, neçə onluq sarı çöp var? Cəmi neçə onluq çöp var?

3

Misalları həll edin.

$$4 \text{ onl.} + 4 \text{ onl.}$$

$$2 \text{ onl.} + 5 \text{ onl.}$$

$$8 \text{ onl.} + 2 \text{ onl.}$$

$$6 \text{ onl.} - 2 \text{ onl.}$$

$$9 \text{ onl.} - 1 \text{ onl.}$$

$$7 \text{ onl.} - 3 \text{ onl.}$$

4

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$20 + 20$$

$$37 + 3 + 10$$

$$25 - 0 - 4$$

$$30 - 30$$

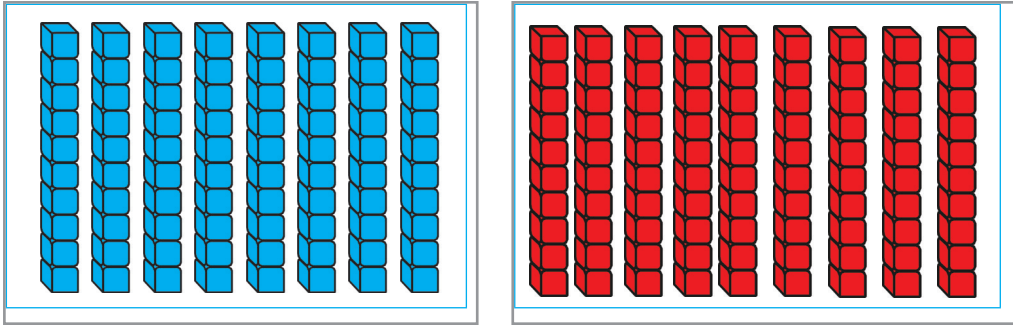
$$49 - 9 - 20$$

$$19 + 5 + 0$$

5

Hər şəkildə neçə onluq kub olduğunu göstərin və deyın.

6

Şəkildə 6 onluq yaşıl çöp və 1 onluq qırmızı çöp var. Cəmi neçə onluq çöp var?

7

Boş xanalarda buraxılmış ədədləri tapın və ifadələri tamamlayın.

$$17 + \square = 20$$

$$40 = 34 + \square$$

$$38 - \square = 8$$

$$25 + \square = 28$$

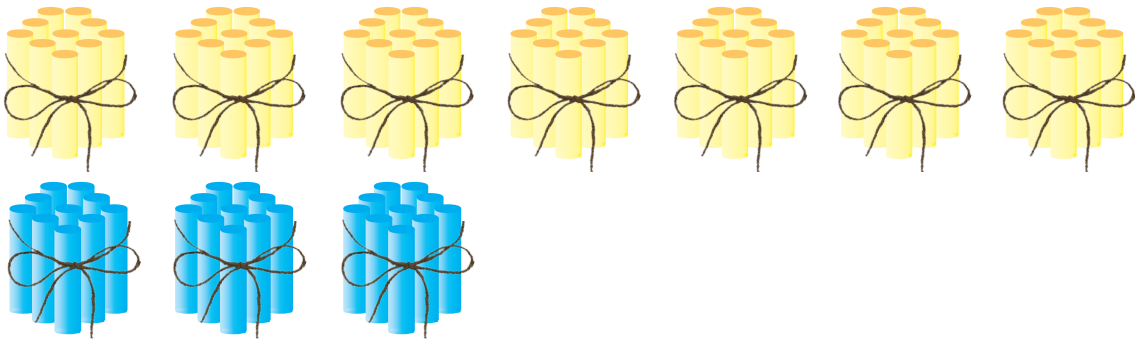
$$50 = \square + 30$$

$$49 - \square = 40$$

8

Şəkildə cəmi neçə onluq çöp var?

9

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$29 + 1$$

$$50 - 1$$

$$32 - 2 + 8$$

$$49 - (15 - 6)$$

$$18 + 2$$

$$40 - 1$$

$$41 - 40 + 9$$

$$49 - (24 + 6)$$

$$39 + 1$$

$$30 - 2$$

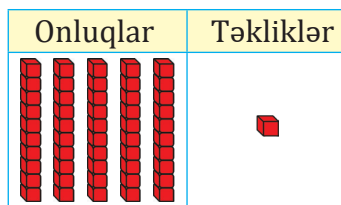
$$17 + 5 + 8$$

$$49 - 10 - 9$$

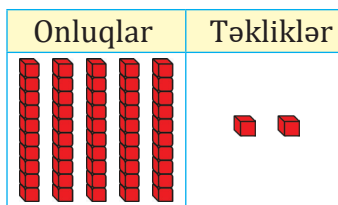
10

Hər şəkildə neçə kub olduğunu göstərin və deyın.

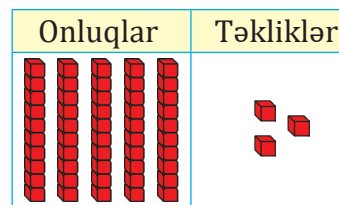
Əlli bir

51

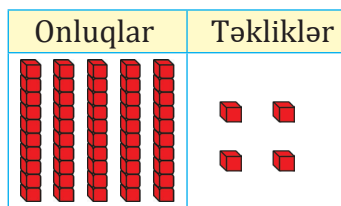
Əlli iki

52

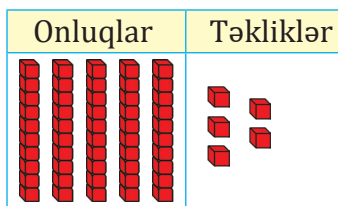
Əlli üç

53

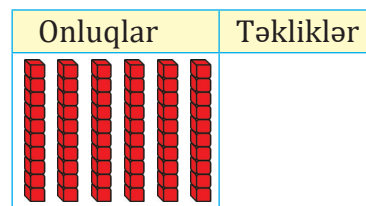
Əlli dörd

54

Əlli beş

55

Altmış

60

11

50 – dən 60 – a qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 60 – dan 50 – yə qədər bir – bir azaltmaqla sayın.

12

Nöqtələrin yerinə buraxılmış ədədləri yazın.

50, 51, ..., ..., ..., ..., 56, ..., ..., 59, 60

60, 59, ..., ..., ..., 55, ..., ..., ..., 51, 50

13

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$50 + 1$

$53 + 1$

$56 + 1$

$59 + 1$

$51 + 1$

$54 + 1$

$57 + 1$

$60 - 1$

$52 + 1$

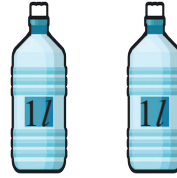
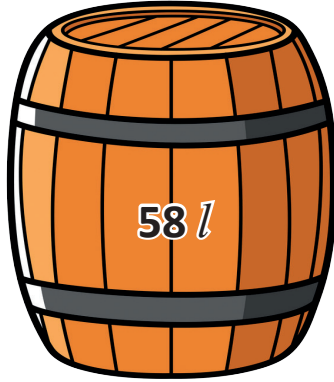
$55 + 1$

$58 + 1$

$63 - 1$

14

1) Çəlləkdə 58 l su vardı. Çəlləyə əvvəl 1 l, sonra yenə 1 l su tökdülər. Çəlləkdə neçə litr su oldu?

2) Çəlləkdə 58 l su vardı. Çəlləkdən 5 l su götürdülər. Çəlləkdə neçə litr su qaldı?

15

Buraxılmış ədədləri tapın və ifadələri tamamlayın.

$$54 + \dots = 55$$

$$57 + \dots = 58$$

$$60 - \dots = 59$$

$$51 + \dots = 53$$

$$59 + \dots = 60$$

$$56 - \dots = 53$$

16

Bir sahədən 56 kisə kartof, o biri sahədən isə bundan 3 kisə çox kartof yığdılar. O biri sahədən neçə kisə kartof yığdılar?

17

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$50 + 1 + 1$$

$$54 + 2$$

$$56 - 2$$

$$53 - 3$$

$$50 + 2$$

$$51 + 3$$

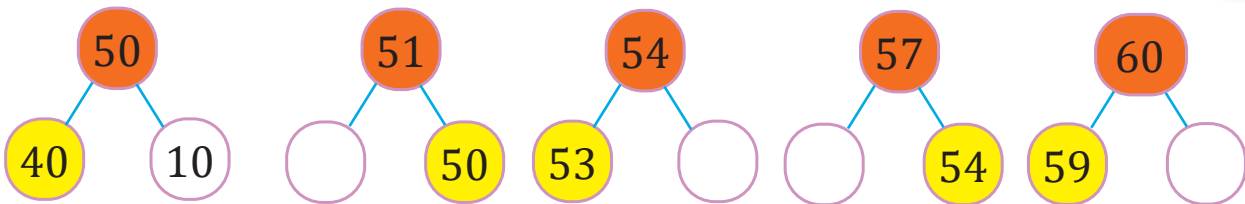
$$58 - 3$$

$$51 + 0$$

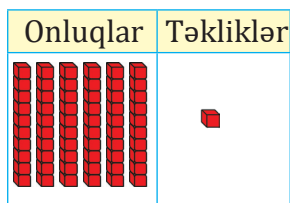
18

Sxemləri tamamlayın.

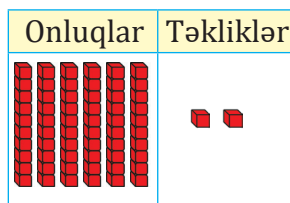
Nümunə:

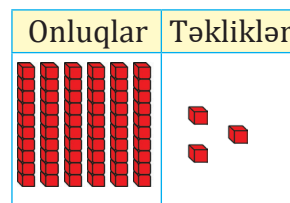
19 Hər şəkildə neçə kub olduğunu göstərin və deyın.

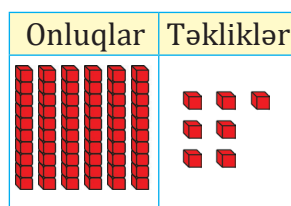
Altmış bir
61

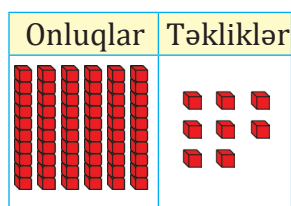
Altmış iki
62

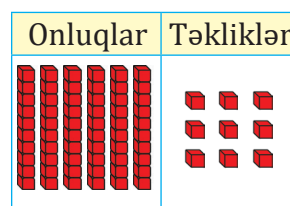
Altmış üç
63

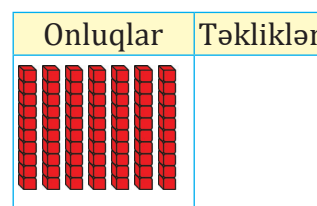
Altmış yeddi
67

Altmış səkkiz
68

Altmış doqquz
69

Yetmiş
70

20 60 – dan 70 - ə qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 70 – dən 60 – a qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla sayın.

21 Nöqtələrin yerinə buraxılmış ədədləri yazın.

60 , 61 , ... , ... , ... , ... , 66 , ... , ... , 69 , 70

70 , 69 , ... , ... , ... , 65 , ... , ... , ... , 61 , 60

22 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$60 + 1$

$63 + 1$

$65 + 1$

$68 + 1$

$61 + 1$

$64 + 1$

$66 + 1$

$69 + 1$

$62 + 1$

$20 - 10$

$67 + 1$

$70 - 1$

23 Şəkildəki həndəsi fiqurların adlarını deyın. Hər fiqurun neçə bucağı var? Bu fiqurların cəmi neçə bucağı var?

24

Buraxılmış ədədləri yazın.

60 , 61 , ... , ... , 64 , ... , ... , 67 , ... , 69 , ...

25

Bir dəftərin qiyməti 10 qəpikdir. Bir qələm isə bundan 10 qəpik bahadır. Bir qələm neçəyədir? Bir dəftər və bir qələmin birlikdə qiyməti neçə qəpikdir?

10 qəpik baha

?

26

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$60 + 1$$

$$63 + 3$$

$$60 - 10 + 1$$

$$62 - 2$$

$$66 - 4$$

$$60 + 10 + 0$$

$$60 + 5$$

$$69 - 1$$

$$63 - 3 + 4$$

27

Uşaqlar çəmənlikdən əvvəl 60 çiçək, sonra isə 10 çiçək dərdilər. Uşaqlar cəmi neçə çiçək dərdilər?

28

Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$$54 * 55$$

$$60 * 61$$

$$58 * 57$$

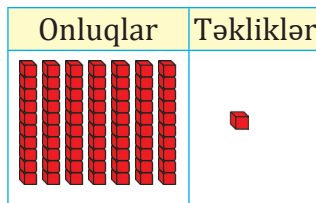
$$51 * 50$$

$$64 * 62$$

$$70 * 69$$

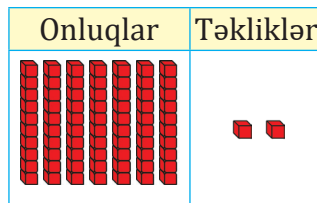
29

Hər şəkildə neçə kub olduğunu göstərin və deyın.

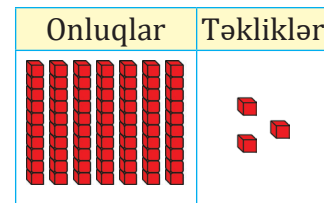
Yetmiş bir

71

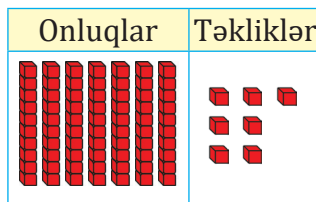
Yetmiş iki

72

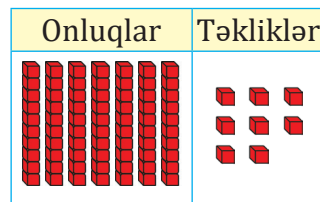
Yetmiş üç

73

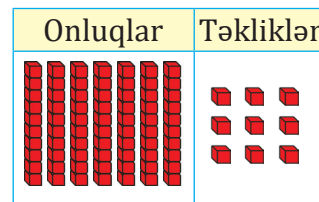
Yetmiş yeddi

77

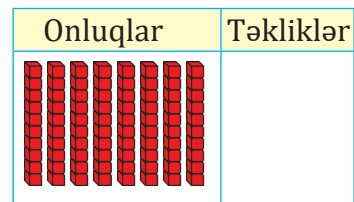
Yetmiş səkkiz

78

Yetmiş doqquz

79

Səksən

80

30

70 – dən 80 - ə qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 80 – dən 70 - ə qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla sayın.

31

Nöqtələrin yerinə buraxılmış ədədləri yazın.

70 , 71 , ... , ... , ... , ... , 76 , ... , ... , 79 , 80

80 , 79 , ... , ... , ... , 75 , ... , ... , ... , 71 , 70

32

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$70 + 1$

$73 + 1$

$75 + 1$

$78 + 1$

$71 + 1$

$74 + 1$

$76 + 1$

$79 + 1$

$72 + 1$

$75 + 1$

$77 + 1$

$80 - 1$

33

Kərəmin 73 manat pulu var idi. O, 3 manata “ Azərbaycan nağılları “ kitabını aldı. Kərəmin nə qədər pulu qaldı?

34 Ədədləri yazın. Hər bir ədəddən əvvəlki ədədi yazın.

... , 71

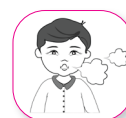
... , 76

... , 73

... , 80

... , 75

35 Sürüdə 78 qoyun və 2 keçi var idi. Sürüdə neçə heyvan var idi?

36 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$59 + 1$	$69 + 1$	$70 + 3$	$70 + 1 + 1$
$60 - 1$	$70 - 1$	$74 + 1$	$75 + 1 + 1$
$73 - 2$	$75 - 3$	$72 + 2$	$76 - 1 - 1$

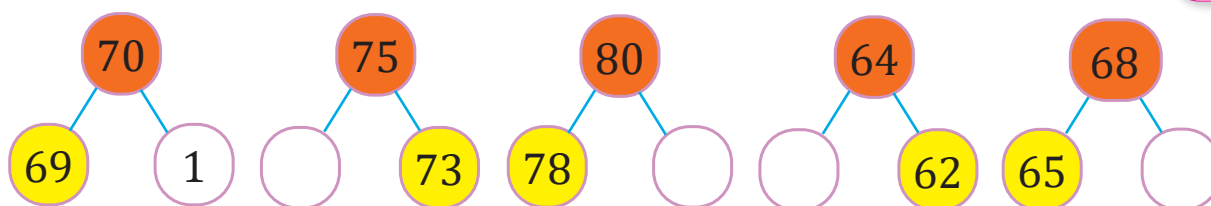
37 Misalları həll edin.

$5 \text{ onl.} + 1 \text{ onl.}$	$5 \text{ onl} + 3 \text{ onl.}$	$9 \text{ onl.} - 4 \text{ onl.}$
$6 \text{ onl.} - 2 \text{ onl.}$	$7 \text{ onl.} - 4 \text{ onl.}$	$8 \text{ onl} + 2 \text{ onl.}$

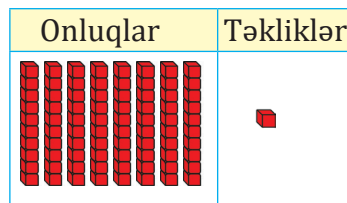
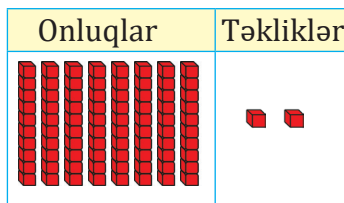
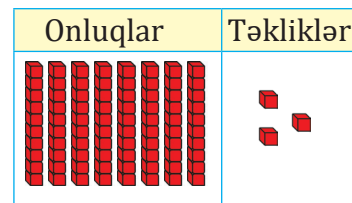
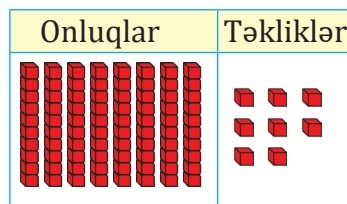
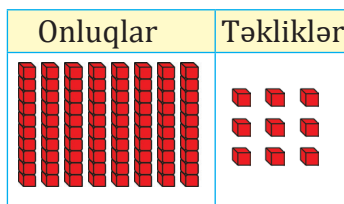
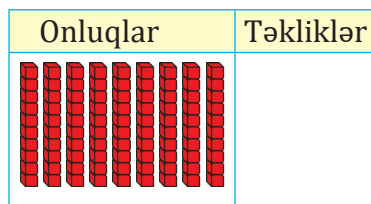
38 Sxemləri tamamlayın.

Nümunə:

39

Hər şəkildə neçə kub olduğunu göstərin və deyın.

Səksən bir
81Səksən iki
82Səksən üç
83Səksən səkkiz
88Səksən doqquz
89Doxsan
90

40

80 – dən 90 – a qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 90 – dan 80 – ə qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla sayın.

41

Nöqtələrin yerinə buraxılmış ədədləri yazın.

80 , 81 , ... , ... , ... , ... , 86 , ... , ... , 89 , 90

90 , 89 , ... , ... , ... , 85 , ... , ... , ... , 81 , 80

42

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$70 + 1$

$73 + 1$

$76 + 1$

$79 + 1$

$71 + 1$

$74 + 1$

$77 + 1$

$80 - 1$

$72 + 1$

$75 + 1$

$78 + 1$

$79 - 1$

43 Buraxılmış ədədləri yazın.

80 , ... , 82 , ... , ... , 85 , ... , ... , ... , ... , 90

44 Adilənin 85 qəpik pulu var idi. O , 80 qəpiyə rəngli karandaş aldı. Adilənin nə qədər pulu qaldı?

45 Buraxılmış ədədləri tapın və ifadələri tamamlayın.

$\dots + 1 = 40$	$\dots + 1 = 60$	$78 + \dots = 80$
$49 + \dots = 50$	$69 + \dots = 70$	$89 + \dots = 90$
$85 - \dots = 84$	$\dots - 1 = 89$	$\dots - 1 = 83$

46 Tamaşaya 90 nəfər bilet almışdı. 86 nəfər gəldi. Tamaşaya daha neçə nəfər gəlməlidir?

47 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$80 + 1 + 1$	$82 + 1 + 1$	$89 - 1 - 2$	$78 + 1 + 1$
$80 + 3$	$85 + 1 + 1$	$89 - 5$	$86 - 2$

48

Hər şəkildə neçə kub olduğunu göstərin və deyın.

Onluqlar	Təklilər

Doxsan bir
91

Onluqlar	Təklilər

Doxsan iki
92

Onluqlar	Təklilər

Doxsan üç
93

Onluqlar	Təklilər

Doxsan səkkiz
98

Onluqlar	Təklilər

Doxsan doqquz
99

Onluqlar	Təklilər

Yüz və ya bir yüz
100

49

90 – dan 100 – ə qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 100 – dən 90 – a qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla sayın.

50

Nöqtələrin yerinə buraxılmış ədədləri yazın.

90 , 91 , ... , ... , ... , ... , 96 , ... , ... , 99 , 100

100 , 99 , ... , ... , ... , 95 , ... , ... , ... , 91 , 90

51

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$$90 + 1$$

$$93 + 1$$

$$96 + 1$$

$$99 + 1$$

$$91 + 1$$

$$94 + 1$$

$$97 + 1$$

$$100 - 1$$

$$92 + 1$$

$$95 + 1$$

$$98 + 1$$

$$99 - 1$$

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

100 - lük kvadratın 100 xanası var. Bu xanalar 10 sətri və 10 sütunu olan bir cədvəl əmələ gətirir. Ədədlər sətrlər üzrə soldan sağa bir – bir, sütunlar üzrə yuxarıdan aşağıya on – on artır.

Məsələn:

1 – ci sətirdəki ədədlər: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

1 – ci sütundakı ədədlər: 1, 11, 21, 31, 41, 51, 61, 71, 81, 91

1

100 - lük kvadratın 2 - ci sətrindəki ədədləri bir sətirdə, 2 - ci sütunundakı ədədləri isə o biri sətirdə yazın.

2

100 - lük kvadratın sonuncu sütunundakı onluqları (10 - dan 100 - ə qədər) bir sətirdə yazın.

3

1) Şəkildəki kimi 52 ədədinin ən yaxın 4 qonşusunu uyğun damalarda yazın.

	42	
51	52	53
	62	

2) 100 - lük kvadratın 17 ədədi olan hissəsini dəftərinizdə çəkin və boş buraxılmış kvadrları tamamlayın.

	17	

28

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TƏKRAR

- 1 100 - lük kvadrat cədvələ baxın. Hər bir cüt ədəd hansı rəqəmlə bitir?

	2		4		6		8		10
	12		14		16		18		20
	22		24		26		28		30
	32		34		36		38		40
	42		44		46		48		50
	52		54		56		58		60
	62		64		66		68		70
	72		74		76		78		80
	82		84		86		88		90
	92		94		96		98		100

Yadda saxlayın:

Sonu 0, 2, 4, 6, 8 rəqəmləri ilə bitən ədədlər cüt ədədlərdir.

Məsələn: 2, 34, 58, 90 və s.

- 2 100 - lük kvadrat cədvələ baxın. Hər bir tək ədəd hansı rəqəmlə bitir.

1		3		5		7		9	
11		13		15		17		19	
21		23		25		27		29	
31		33		35		37		39	
41		43		45		47		49	
51		53		55		57		59	
61		63		65		67		69	
71		73		75		77		79	
81		83		85		87		89	
91		93		95		97		99	

Yadda saxlayın:

Sonu 1, 3, 5, 7, 9 rəqəmləri ilə bitən ədədlər tək ədədlərdir.

Məsələn: 1, 23, 45, 67, 89 və s.

- 3 Verilmiş ədədlərdən seçib, əvvəl cüt ədədləri bir sətirdə, sonra isə tək ədədləri o biri sətirdə yazın.

1, 4, 8, 11, 16, 17, 23, 38, 46, 59, 72, 73, 81, 99, 100

4 İfadələrin qiymətini hesablayın.

$60 + 1$	$85 - 1$	$49 + 1$	$54 + 3 + 1$
$68 + 1$	$76 - 4$	$59 + 1$	$78 - 6 - 1$
$73 + 2$	$91 - 1$	$69 + 1$	$61 + 5 + 2$

5 Bir kisədə 60 kq, bir vedrədə isə 4 kq kartof var. Kisədə və vedrədə birlikdə neçə kiloqram kartof var?

6 İfadələri tamamlayın.

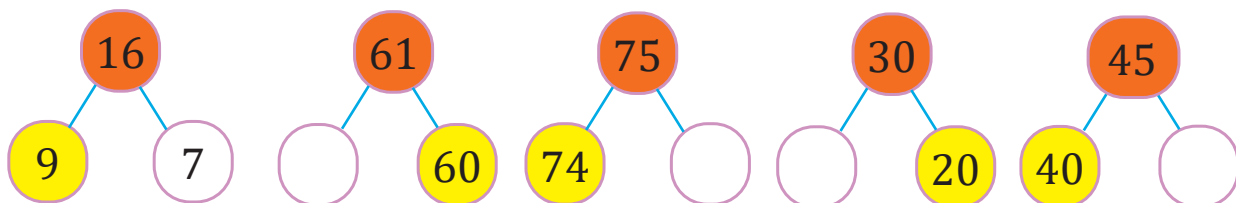

$8 + \dots = 16$	$64 = 63 + \dots$	$34 + \dots = 37$
$\dots + 9 = 18$	$85 = 82 + \dots$	$23 + \dots = 25$

7 Sxemləri tamamlayın.

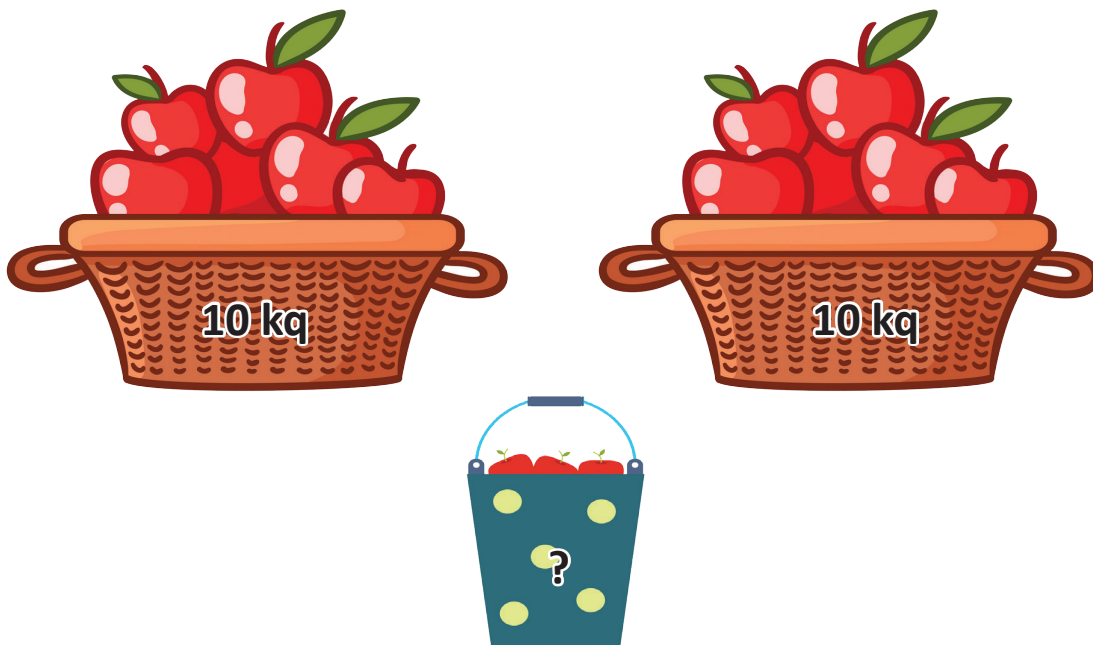

Nümunə:

8

Uşaqlar bağdan 25 kq alma dərdilər. Onlar 2 səbətin hər birinə 10 kq alma yığdılar. Qalan almaları isə vedrəyə yığdılar. Vedrədə neçə kiloqram alma oldu?

9

İfadələrin qiymətini hesablayın.

$43 + 4$

$46 - 6$

$60 + 1$

$50 + 1 + 2$

$38 - 4$

$39 - 7$

$70 + 1$

$73 - 1 - 1$

$51 + 5$

$59 + 1$

$90 + 1$

$86 - 1 - 5$

10

Atanın 38 yaşı var. Ana atadan 4 yaş kiçikdir. Ananın neçə yaşı var?

11

Ulduz işarəsinin yerinə “ > , < , = ” işarələrindən uyğun gələnini yazın.

$49 + 1 * 50$

$60 + 1 * 62$

$54 - 4 * 40$

$83 - 2 * 80$

$71 - 1 * 70$

$69 + 1 * 61$

BURAXILIŞ MƏLUMATI

RIYAZİYYAT – 4

Xüsusi məktəblərin

4-cü sinifləri üçün sadələşdirilmiş proqram əsasında hazırlanmış

Riyaziyyat fənni üzrə dərslik

I hissə

Tərtibçi heyət

Müəlliflər :

Süleyman Kərimov
Könül Doxolova
Yeganə Məmmədaliyeva
Həbib Kərimov
Farizə Nəbiyeva
Aygün Qasımova

Layihə rəhbəri

Rəhilə Soltanqızı

Dizayner

Nərmin Məmmədova

Texniki redaktor

Ruslan Mahmudov

Rəssam

Anara Hüseynova

Korrektor

Səidə Sideifzadə

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin qrif nömrəsi: 2024 -015

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun
hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, sürətini çıxarmaq,
elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab nəşriyyat həcmi 7,9. Fiziki çap vərəqi 11. Səhifə sayı 88.

Kəsimdən sonra ölçüsü: 220x275. Kağız formatı 70x100 $\frac{1}{8}$.

Ofset kağızı. Ofset çapı. Şriftin adı və ölçüsü: Times new roman, 14-15 pt.

Sifariş: 86. Tiraj: 750. Pulsuz. Bakı-2024

Əlyazmanın yığıma verildiyi və çapa imzalandığı tarix:06.05.2024

Çap məhsulunu hazırlayan:

Çaşıoğlu Eİ MMC

Bakı ş. M. Müşfiq küç., 2 A

Çap məhsulunu istehsal edən:

Çaşıoğlu Eİ MMC

Bakı ş. M. Müşfiq küç., 2 A

PULSUZ

Əziz məktəbli !

Bu dərslik sizə Azərbaycan dövləti tərəfindən bir dərs ilində istifadə üçün verilir. O, dərs ili müddətində nəzərdə tutulmuş bilikləri qazanmaq üçün sizə etibarlı dost və yardımçı olacaq.

İnanırıq ki, siz də bu dərsliyə məhəbbətlə yanaşacaq, onu zədələnmələrdən qoruyacaq, təmiz və səliqəli saxlayacaqsınız ki, növbəti dərs ilində digər məktəbli yoldaşınız ondan sizin kimi rahat istifadə edə bilsin.

Sizə təhsildə uğurlar arzulayırıq!

